

02.
2025

power+
by Techlink

**AREI wordt vernieuwd
op 1 maart 2025**

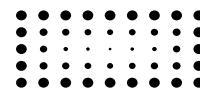
**SECTORALE
CSRD**

**THUISLAAD-
KOSTEN**

 Techlink
Linking techniques

Informatieblad Techlink voor installatiebedrijven speciale technieken
• Driemaandelijks vakblad

MEMBER OF

Embuild

Geef je klanten de keuze met Niko Intense!

Een recente enquête leverde waardevolle inzichten op over de voorkeuren van eindgebruikers bij het kiezen van schakelmateriaal. Dit zijn de belangrijkste bevindingen:

- **60%** kiest voor **Niko Intense white** vanwege zijn **moderne uitstraling**.
- **85%** overweegt een **gekleurde schakelaar** na het zien van de **volledige Niko Intense reeks**.
- **53%** vindt het **belangrijk dat de schakelaar past bij hun interieur**.
- **80%** is bereid **meer te betalen voor een exclusief design**.

Bied je klanten de keuze en laat ze schakelen in stijl met Niko Intense!

www.niko.eu/enquete

niko

Netwerken binnen Techlink garandeert succes voor 2025!

Een nieuw jaar is ingezet en wij brengen u dan ook met veel enthousiasme het eerste nummer van ons magazine Power+ van 2025. Tijd voor goede voornemens, voor uzelf, uw familie en uw onderneming. Het nieuwe jaar zorgt voor hernieuwde energie en vaak ook een verhelderend perspectief. En dat wensen het Bestuursorgaan en alle medewerkers van Techlink u ook toe.

Onze economische perspectieven tonen voor het vierde jaar op rij een achteruitgang (-0,3%) van de bouw- en installatiesector in zijn totaliteit. De vraag naar producten zoals sanitair, HVAC (warmtepompen), elektrotechnisch installatiemateriaal, en verlichting is terug op het niveau van vóór de pandemie. Maar met de afkoeling van de bouwsector, negatieve prijseffecten (vooral in zonne-energie) en stijgende kosten door inflatie, zien veel bedrijven in deze sectoren hun winst fors dalen.

Ook al moeten we nu nog eerst door een lastige periode, op lange termijn zijn de vooruitzichten voor onze sector wél positief. In een tijdperk waarin duurzaamheid centraal staat en de vraag naar hernieuwbare energieoplossingen groeit, spelen vakmannen én -vrouwen in ons Ecosysteem van multifunctionele installaties een cruciale rol. Om deze lastige periode door te komen vragen we aan de nieuwe regionale en federale regeringen dat ze sterke maatregelen nemen om bouwen, renoveren en investeren te stimuleren. Bovendien biedt ons Ecosysteem u de mogelijkheid om in volle partneriaat samen te werken!

Techlink blijft zich inzetten om u te voorzien van waardevolle informatie, trends en inzichten die u kunnen helpen in onze snel evoluerende sector. Onze federatie omvat fabrikanten, importeurs, groothandels, installateurs en bedrijven actief in technisch onderhoud & energie- en afvalbeheer. Het blijft onze prioriteit om de belangen van u allen te kunnen behartigen. Uw betrokkenheid en feedback zijn cruciaal voor ons succes.

INSTALL A SUSTAINABLE TOMORROW!

SAVE THE DATE

17/10/2025 ⚡ BRUSSELS GATE

INSTALL
DAY

12 ● **Wijzigingen AREI**

De recente wijzigingen in Hoofdstuk 7.1: ruimten die een bad of douche bevatten, zoals gepubliceerd op 28 oktober 2024 in het BS, zullen vanaf 1 maart 2025 van kracht zijn. Dit nieuwe KB omvat ook enkele lichte wijzigingen met betrekking tot definities voor publiek toegankelijke plaatsen, uitzonderingen voor stopcontacten, evenals enkele kleine woordelijke aanpassingen.

18 ● **Embuild Foundation Awards**

Op de Hi! Site in Grimbergen werd op 4 december 2024 de Embuild Foundation Awards uitgereikt. Dat is een erkenning voor bouwen en installatiebedrijven die een project ondersteunen met een maatschappelijke meerwaarde. Lidbedrijf Klinkenberg was één van de winnaars. Wat ons opviel? Hun aanstekelijke passie en vastberadenheid, met kracht en enthousiasme verteld.

30 ● **Duurzaamheidsrapportage**

Duurzaamheidsrapportage (CSRD) mag worden gezien als een managementtool, waarmee bedrijven zich effectief kunnen voorbereiden op de toekomst. Lidbedrijf Enersol ziet de CSRD ook als een kans voor KMO's die duurzame oplossingen nastreven. Bewust van de aanzienlijke impact die dit heeft op haar leden, zet Techlink haar schouders onder een sectorale aanpak.

3 ● **Edito:** Netwerken binnen Techlink garandeert succes voor 2025!

6 ● **Actualiteit:** Vereenvoudigde terugbetaling van thuislaadkosten

8 ● **Technisch dossier:** DC-netten voor PV, Batterij-opslag en EV-laders (deel 2)

AREI

12 ● Belangrijke wijzigingen AREI vanaf maart 2025

14 ● Brochure van Techlink

16 ● Publiek toegankelijke ruimten en contactdozen

18 ● **Event:** Embuild Foundation Awards

20 ● **Arbeidsmarkt:** Tekort aan medewerkers in de installatiesector

24 ● **Install Tomorrow Experience Day**

27 ● **Event:** Belgian Solar Day

30 ● **Lid in de kijker:** Enersol

32 ● **Event:** De nieuwste ontwikkelingen in energiemangement

34 ● **Beursbezoek:** Future Lighting

36 ● **Het standpunt van de politieke partijen:** deel 2

40 ● **Actualiteit:** 70 jaar EuropeOn

42 ● **Kort**

46 ● **Productnews**

Embuild

Kunstlaan 20, 1000 Brussel
embuild.be

Verantwoordelijke Uitgever

Dirk De Wolf
dirk.dewolf@techlink.be

Techlink vzw

Excelsiorlaan 91, 1930 Zaventem
T. +32 2 720 40 80
info@techlink.be • www.techlink.be

Managing Director

Kris Van Dingenen
kris.vandingenen@techlink.be

Publiciteit

Inge De Ridder
T. +32 53 80 87 47
inge.deridder@techlink.be

Periodiciteit • Oplage

4x per jaar •
3000 Nederlandstalig, 2000 Franstalig

Proofreading

Sofie Lapière
sofie.lapiere@techlink.be

Vertaling

André Verkaeren, Metaphrasis bvba

Vormgeving

Nikka Cuypers
nikka.cuypers@embuild.be

Drukwerk

Graphius

Vereenvoudigde terugbetaling van thuislaadkosten op basis van CREG-tarieven bevestigd voor 2025

De toename van hybride en elektrische bedrijfswagens brengt complexe en organisatorische vragen met zich mee over de terugbetaling van elektriciteitskosten voor het thuis opladen van deze voertuigen. Een nieuwe circulaire introduceert een (tijdelijke) pragmatische berekeningsmethode voor werkgevers, gebaseerd op CREG-tarieven.

Terugbetaling van elektriciteitskosten voor het thuis opladen

Werknemers met een bedrijfswagen worden belast op basis van een forfaitair voordeel van alle aard. Bijkomend een tankkaart/laadpas toekennen heeft geen impact op het bedrag hiervan.

Tot voor kort stelde de Minister van Financiën dat de terugbetaling van thuis “getankte” elektriciteit enkel gelijkgesteld kon worden met de toekenning van een laadpas, mits:

- de werknemer een elektrische of plug-in hybride bedrijfswagen heeft;
- de terugbetaling van de thuis “getankte” elektriciteit opgenomen is in een car policy;
- het oplaadsysteem over een intelligent communicatiesysteem beschikt waarmee de werkgever het elektriciteitsverbruik kan controleren; en
- de terugbetaling ervan op basis van de werkelijke elektriciteitskost gebeurt.

Moelijkheid berekening werkelijke kosten

De laatste voorwaarde bleek moeilijk om te respecteren vanwege de complexiteit van het berekenen van de werkelijke elektriciteitskosten van thuis opgeladen bedrijfswagens en de bijbehorende administratieve lasten. Verschillende factoren moeten namelijk in aanmerking worden genomen: dag- en nachttarief, het energiecontract, zonnepanelen, thuisbatterij, capaciteitstarief, enz.

Gebruik van het CREG-tarief

Op 5 december 2024 werd Circulaire 2024/C/77 gepubliceerd als (tijdelijke) oplossing. Hoewel de terugbetaling op werkelijke basis het principe blijft, mag tussen 1 januari 2025 en 31 december 2025 een forfaitair tarief worden gebruikt, gebaseerd op CREG-gegevens. Een verlengingsmogelijkheid werd voorzien.

Voor elk kwartaal zal een maximaal forfaitair bedrag per kWh worden bepaald en gepubliceerd door de belastingadministratie voor elk gewest. Dit forfait is gebaseerd op de gemiddelde commerciële elektriciteitsprijs. Deze berekening houdt rekening met energieprijzen, netwerkkosten, belastingen, toeslagen en btw.

Voor het eerste kwartaal van 2025 zijn de maximumbedragen per kWh:

- Vlaamse Gewest: 28,22 eurocent/kWh
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 32,94 eurocent/kWh
- Waalse Gewest: 32,56 eurocent/kWh.

Werkgevers hebben de keuze om:

- rekening te houden met de woonplaats van hun werknemers, waarbij het maximumbedrag afhangt van het gewest waar de werknemer woont; of
- het laagste tarief van de drie gewesten te gebruiken. Deze beslissing moet het hele kalenderjaar worden aangehouden.

De RSZ heeft bovendien bevestigd de circulaire te volgen.

Soepelheid voor de voorgaande jaren

Voor elektriciteitskosten die vóór 1 januari 2025 werden terugbetaald, zal de belastingadministratie soepel omgaan met terugbetalingen te goeder trouw, gebaseerd op CREG-gegevens. Dit is een geruststelling voor veel werkgevers die deze methode al zonder rechtszekerheid gebruikten.

Voor wie commercieel actief is in de ‘laadpalensector’

Wat de meting van de hoeveelheid verbruikte elektriciteit betreft, wordt vereist dat elk vanaf 01.01.2025 nieuw aangekocht, gehuurd of geleased systeem, beschikt over een kWh meting die voldoet aan de voorwaarden qua nauwkeurigheid zoals opgelegd in het inspectieprotocol. Met andere woorden: het moet gaan om een zogenaamde MID-meter met een foutmarge van 2% (klasse B). Dit kan een commercieel pluspunt (/aandachtspunt) vormen.

AUTEURS:

Lien Leyssens & Jan Lein – Advocaten bij Advocatenkantoor Claeys & Engels

 Claeys & Engels
ius Laboris Belgium Global HR Lawyers

Techlink tevreden met duidelijkheid vergoeding thuislaadkosten

In het voorgaande artikel werd verduidelijkt dat de FOD Financiën duidelijkheid schepte voor werkgevers en werknemers over de regels voor de terugbetaling van thuislaadkosten via het CREG-tarief. Deze belangrijke vooruitgang vermindert de administratieve last voor bedrijven aanzienlijk en biedt meer zekerheid voor de werknemers en werkgevers. Deze regels zullen ook installateurs van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen toelaten om slimme laadinfrastructuur

voor werknemers met elektrische bedrijfswagens te optimaliseren.

Techlink vraagt al enkele jaren aan de Minister van Financiën om de terugbetaling van de thuislaadkosten te verduidelijken. Dankzij de gezamenlijke inspanningen van werkgeversorganisaties en een gerichte parlementaire vraag, is er eindelijk verandering gekomen.

EV's in parkings: wat met de brandveiligheid?

Het 'Koninklijk Besluit (KB) tot vaststelling van de maatregelen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de parkeergebouwen moeten voldoen om elektrische voertuigen te parkeren' werd gepubliceerd. Volgens dit Besluit zal een risicoanalyse uitgevoerd moeten worden met een evaluatie van de behoeftes op basis van 'de regels van goed vakmanschap ter zake'. In oktober 2023 publiceerde Fireforum de tweede versie van de Regel van Goed Vakmanschap (RGV) 'Elektrische voertuigen in parkings', die erkend wordt als de referentie in België.

De RGV spitst zich toe op de brandveiligheid van elektrische en plug-inhybridewagens en laadinfrastructuur in parkings voor normaal gebruik. De volledige versie kan gedownload worden via de website van Fireforum (www.fireforum.be).

Wat zijn de doelstellingen van het KB? Het uitgangspunt van het toekomstige KB is dat elke parking zodanig gebouwd, ingericht, uitgerust, onderhouden en geëxploiteerd moet worden dat deze voldoet aan zes essentiële doelstellingen met het oog op brandveiligheid. Deze doelstellingen zijn eveneens opgenomen in de RGV:

- 1 de parking is brandwerend gescheiden van andere delen van het gebouw en biedt voldoende stabiliteit in geval van brand;
- 2 de atmosfeer kan nooit explosief worden;
- 3 het ontstaan van een brand of een gevaarlijke situatie wordt zo snel mogelijk aan alle gebruikers van de parking en de hulpdiensten meegegeeld;
- 4 de warmte en rook van een brand

vormen geen gevaar voor de gebruikers van de parking gedurende de tijd die nodig is om een veilige plaats te bereiken;

- 5 de warmte en de rook van een brand beletten de brandweer niet om veilig op te treden;
- 6 na het blussen van de brand kunnen de verwijdering van het elektrisch voertuig en de opvolging nadien uitgevoerd worden zonder buitensporige inzet van de brandweer in termen van tijd en middelen.

BRON:

Buildwise Magazine september-oktober 2024: Elektrische voertuigen in parkings: wat met de brandveiligheid? (blz. 22-23), van J. Goovaerts en B. Vanbever.

Het RE/SOURCED-partnerschap probeert een aantal doorbraken te realiseren met het oog op bredere toepassingen zoals in appartementsgebouwen of op andere sites waar gebruikers samenwerken aan de energietransitie.

DC-netten voor PV, Batterij-opslag en EV-laders: van theorie naar praktijk (deel 2)

Wisselstroom (AC) heeft decennialang de kern gevormd van onze elektriciteitsvoorziening. De energietransitie brengt echter een sterke toename van zonnepanelen, batterij-opslagsystemen en elektrische voertuigen met zich mee, die allemaal op gelijkstroom (DC) werken. Dit maakt een herziening van onze energieverdeling wenselijk om de energie-efficiëntie te maximaliseren. In de november-editie van Power+ belichtte deel 1 het theoretische potentieel van DC-netten. In dit tweede deel richten we de aandacht op RE/SOURCED, dat in juni 2024 het eerste publieke DC-net van België realiseerde. Dit project markeert een belangrijke mijlpaal en biedt waardevolle inzichten in de praktische uitdagingen van deze innovatieve technologie.

RE/SOURCED TRANSFO: VAN OUDE ELEKTRICITEITSCENTRALE TOT ENERGY LIVING LAB

RE/SOURCED, een project in Zwevegem gesubsidieerd via het Europese Urban Innovative Actions-programma, streeft naar de creatie van een circulair, middelgroot en zelfvoorzienend energiesysteem als onderdeel van de herontwikkeling van de voormalige Transfo-kolencentrale. Deze locatie van 10 hectare, die vandaag de dag kantoren, woningen en sociale voorzieningen combineert, heeft een gevarieerd energieverbruiksprofiel, waardoor het de perfecte omgeving

MET DANK AAN ONZE PARTNERS:

Figuur 1: DE CENTRALE OMVORMERS ZIJN OPGEBOUWD UIT 20 CE+T STABILITI OMVORMERS VAN 25 KW.

biedt om bewoners en gebruikers te verenigen in een energy-community living lab. Centraal in dit project staat het ontwerp en de implementatie van een laagspanningsgelijkstroom (LVDC) microgrid, dat gericht is op het optimaliseren van energieopwekking, -opslag en -verbruik. Het project omarmt daarbij principes van de circulaire economie door zich te richten op hergebruik van materialen, renovatie en energie-efficiëntie.

Innovatie

HET EERSTE PUBLIEKE DC-DISTRIBUTIENET VAN BELGIË

Met de implementatie van het LVDC-microgrid omvat het RE/SOURCED-project een radiale LVDC-backbone die via een centrale bidirectionele AC/DC-omvormer verbonden is met het publieke AC-net. Het woord “backbone” verwijst hier naar het feit dat er nog steeds een traditioneel AC-net aanwezig is. Hierdoor hoeven niet alle conventionele AC-apparaten te worden aangepast, terwijl de voordelen voor DC-productie, -verbruik en -opslag wel benut kunnen worden. Voor zover bekend, is dit DC-project het eerste in België dat wordt beheerd door de lokale distributienetbeheerder, zijnde Fluvius.

De keuze voor DC om gedistribueerde hernieuwbare energiebronnen en opslagsystemen met elkaar te verbinden, biedt aanzienlijke voordelen op het gebied van energie-efficiëntie door conversieverliezen te verminderen en materiaalgebruik te minimaliseren, maar daarnaast ook het meer efficiënte gebruik van PV- en opslagsystemen. De energie wordt voornamelijk opgewekt door meerdere fotovoltaïsche (PV) installaties en een warmtekrachtkoppeling (WKK), terwijl opslag wordt gefaciliteerd door een stationaire batterij. Het directe DC-verbruik wordt ingezet voor laadstations voor elektrische voertuigen (EV) terwijl de resterende energie ofwel ter plaatse wordt verbruikt of geïnjecteerd in het publieke AC-net. Een centraal energiemanagementsysteem (EMS) monitort alle energiestromen binnen het microgrid. Door gebruik te maken van historische en real-time gegevens, evenals weersvoorspellingen, kan worden geoptimaliseerd voor verhoogde zelfconsumptie, zelfvoorziening, onthaalcapaciteit, peak shaving en dynamische tarieven.

Uitdagingen

BEVEILIGINGS- EN SCHAKELAPPARATUUR

Tegenover de voordelen staan echter

praktische uitdagingen bij het ontwerp en de implementatie van een DC-microgrid, met een bijzondere focus op technische, technologische en operationele obstakels. Een belangrijke uitdaging betreft de beveiligings- en schakelapparatuur in een DC-net. In tegenstelling tot AC-systemen heeft DC geen nuldoorgang in de stroomvorm, waardoor er geen natuurlijke doving van de vlamboog bij uitschakeling ontstaat. Hierdoor zijn complexe beveiligingsapparaten vereist omdat mechanische onderbreking zonder natuurlijke vonkdooving moeilijk is. Bovendien zorgen de vele condensatoren in de omvormers ervoor dat de kortsluitstroom heel hoog kan worden. Deze beveiligingstoestellen worden solid state circuit breakers (SSCB) genoemd en werken op basis van halfgeleiderstechnologie. Deze bevatten geen bewegende delen, waardoor ze vermogenelektronisch en dus sneller kunnen onderbreken, wat ondermeer ook leidt tot betere stroomselectiviteit in het DC-net. Echter, deze DC-beveiligingsoplossingen zijn nog deels in ontwikkeling en niet breed beschikbaar op de markt. Tijdens de aanbestedingsfase van dit project waren er voor onze vermogensrange geen SSCBs beschikbaar. Hierdoor is er overgegaan naar beveiligen met DC-zekeringen; deze methode is even veilig, maar laat niet toe selectiviteit in het beveiligingssysteem te garanderen, waardoor bij een fout in een bepaalde lijn andere lijnen ook zouden kunnen uitschakelen. Verder moeten de zekeringen na een fout uiteraard telkens worden vervangen.

CORROSIE

Aarding en netbeheer vereisen ook zorgvuldige overweging vanwege de kans op corrosieve DC-lekstromen en het capacitieve gedrag van DC-netten. De residentiële AC-distributienetten op laagspanning worden in België in TT uitgevoerd. Hier wordt zowel aan de transformatorzijde als aan de gebruikerszijde een verbinding met de aarde gemaakt, en bij een fout

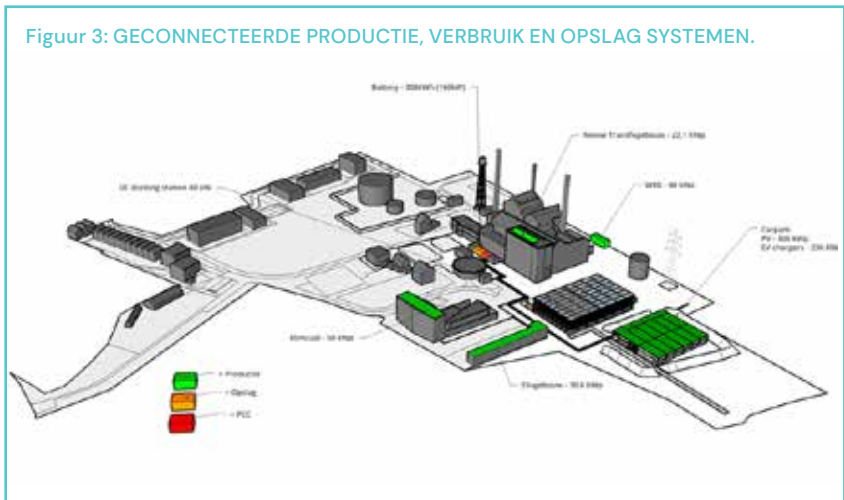
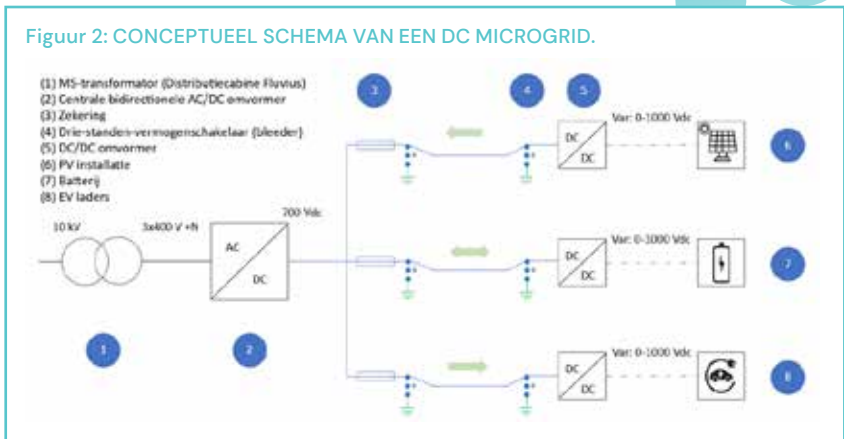
zal de stroom door de aarde naar het sterpunt vloeien. Een bekend fenomeen bij deze DC-lekstromen is dat ze corrosie veroorzaken in metalen onderdelen, zoals de wapening van betonconstructies en leidingen. Dit probleem kan worden beperkt door het netstelsel in TN-S uit te bouwen. Hierbij is er alleen een verbinding met de aarde aan de centrale omvormer en wordt een PE-leider meegeleverd met de voeding tot aan elke verbruiker. Bij een fout vloeit de lekstroom nu door de PE-leider en niet meer door de aarde, waardoor er minder kans is op corrosie.

CAPACITIEF GEDRAG

De condensatoren in de omvormers hebben als doel om de spanningsrimpel die ontstaat tijdens de gelijkrichting te minimaliseren. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat deze condensatoren opgeladen blijven wanneer het netwerk wordt uitgeschakeld, wat betekent dat de installatie mogelijk niet volledig spanningsloos is. Dit kan gevaarlijke situaties veroorzaken wanneer er onderhoud aan het net moet worden uitgevoerd. Om ervoor te zorgen dat de condensatoren veilig ontladen zijn voordat werkzaamheden beginnen, is elke lijn aan het begin en einde uitgerust met een drie-standen-vermogensschakelaar, "bleeder" genoemd in vaktermen. Naast de traditionele "aan"- en "uit"-posities is er een derde stand die direct is gekoppeld aan de aarde. In deze geaarde positie kunnen de condensatoren veilig ontladen naar de aarde. Bovendien zorgt deze schakelaar stand er ook voor dat de restspanning van de leidingen ook wordt geneutraliseerd, wat de garantie van een veilige werkomgeving waarborgt.

GEBREK AAN TECHNISCHE RICHTLIJNEN

Een van de grootste uitdagingen is het ontbreken van gestandaardiseerde technische- en veiligheidsrichtlijnen voor DC-netwerken; meer bepaald de richtlijnen voor het veilig uitbaten

van een DC-net in het AREI is zeer beperkt. De Nederlandse NPR9090 vormt wel een basis, maar werd pas in 2024 gepubliceerd. Hierdoor kon enkel de conceptversie geraadpleegd worden als inspiratiebron. Daarnaast geven een aantal IEC-normen toch wel een richtlijn. Een belangrijk issue is het ontbreken van een standaardspanningsniveau bij DC-laagspanningsnetten. Waar bij AC binnen de EU wordt gewerkt met 3x400V + N of 3x230V, is er bij DC geen gereguleerd spanningsniveau maar wel geadviseerde richtwaarden waarop we kunnen terugvallen. Bij een lage werkspanning zou de stroom en bijgevolg de netwerkverliezen groot zijn; bij een hoge werkspanning moeten alle componenten hiervoor geschikt zijn, wat dan tot duurdere componenten leidt. Daarnaast is de maximale DC-spanning voor laagspanningsin-

stallaties beperkt tot 1500V. Er werd geopteerd voor een uitbatingsspanning van 700V, gebaseerd op ontwerp-norm IEC TR63282.

GEBREK AAN EXPERTISE

Tenslotte wordt de uitvoering van dit pilootproject bemoeilijkt door de beperkte beschikbaarheid van DC-componenten en het algemene gebrek aan expertise bij installatiebedrijven en ontwerpers. De samenwerking met het Belgische bedrijf CE+T, dat over uitgebreide kennis van DC-toepassingen beschikt dankzij hun ervaring in de UPS- en telecomindustrie, vormde echter een ideale oplossing om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Het resultaat

Het resultaat van het RE/SOURCED-project is een unipolaire DC-backbone met een nominale span-

ning van 700 V, ondersteund door een centrale omvormer van 500 kVA. Het systeem integreert vier PV-installaties met een vermogen van 400 kWp, een second-life batterij opslagsysteem van 306 kWh, een WKK-productie-eenheid van 40 kWe en tot slot een EV-laadpark met een laadcapaciteit van 236 kW. De configuratie van deze DC-backbone fungeert als demonstrator waarin alle moderne hernieuwbare technologieën zijn geïntegreerd. Hiermee wordt een unieke mogelijkheid gecreëerd om het volledige potentieel van DC-microgrids te onderzoeken. Dit zal waardevolle inzichten creëren in de transitie naar efficiëntere en duurzamere stedelijke energiesystemen.

Daarnaast is het DC-netwerk uitgerust met een “docking station”, dat bedrijven in staat stelt een breed scala

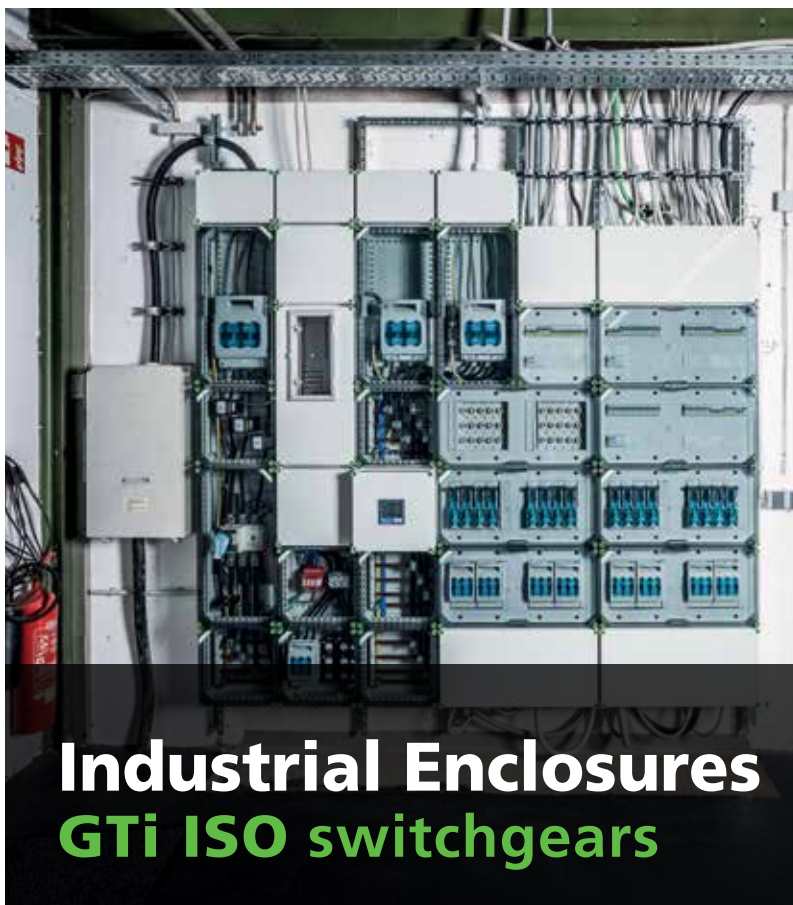
aan DC-toepassingen zoals snelladers, elektrolyzers, nieuwsoortige omvormersystemen en zelfs beveiligingsapparatuur te testen op een operationeel DC-netwerk. Dit biedt een unieke mogelijkheid om deze nieuwe technologieën en toepassingen onder realistische omstandigheden te valideren en draagt zo bij aan verdere innovatie en ontwikkeling van DC-gerelateerde toepassingen. Het docking station kan een variabele DC-spanning leveren, van 100 tot 1000 VDC, met een maximaal vermogen van 80 kW.

De toekomst KORTSLUITTESTEN

In een volgende fase zullen er door EELab/Lemcko, in samenwerking met Fluvius, kortsluittesten uitgevoerd worden op het DC-net. Deze tests zijn bedoeld om naast het in kaart brengen van de betrouwbaarheid van de

netbeveiliging eveneens nieuwe berekeningsmethodes voor kortsluitberekeningen in DC netten te valideren. De huidige norm voor DC-kortsluitstromen, IEC 61660, houdt geen rekening met elektronische componenten, terwijl juist de vermogenelektronica het kortsluitgedrag aanzienlijk beïnvloedt. De BEC T73-commissie heeft daarom een nieuwe methode ontwikkeld. De testresultaten zullen dienen als validatie van deze methode en kunnen hopelijk bijdragen aan een toekomstige herziening van IEC 61660.

AUTEURS:
Wetenschappelijk onderzoeker
Ward Ysebie en PhD onderzoeker
Hakim Azaioud.

Industrial Enclosures GTi ISO switchgears

els spelsberg

- Industrial Quality
- Weatherproof, IP65
- Modular enclosure system
- Resistant
- Durable

www.spelsberg.be

safe.inspiring.green.

KB van 3 oktober 2024: belangrijke wijzigingen AREI vanaf maart 2025

Op 28 oktober 2024 is het Koninklijk Besluit (KB) van 3 oktober 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (BS). Hoofdstuk 7.1. Ruimten die een bad of een douche bevatten is in lijn gebracht met de voorschriften van de internationale norm IEC 60364-7-701 Low-voltage electrical installations – Part 7-701: Requirements for special installations or locations – locations containing a bath or shower. Ook zijn de voorschriften voor contactdozen gewijzigd alsook een aantal definities. De nieuwe voorschriften zijn van toepassing vanaf 1 maart 2025. Voor de projecten waarvan de werken ter plaatse zijn aangevangen voor 1 maart 2025 en waarvan de conformiteitscontrole na 1 maart 2025 zal gebeuren zijn er overgangsmaatregelen voorzien.

Wijziging definities

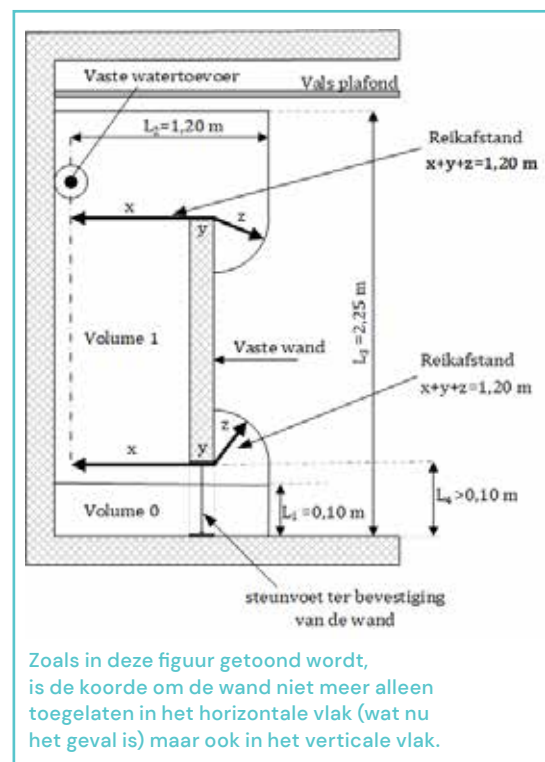
Er is een definitie opgenomen voor “Voor het publiek toegankelijke ruimte (lokaal of plaats)”. De eigenaar, beheerder of uitbater zal ook op het document van uitwendige invloeden moeten aangeven welke ruimten voor het publiek toegankelijk zijn. Op die manier is het duidelijk waar voor omhulsels de eis IPXX-D van toepassing is en waar er gebruik moet gemaakt worden van een veiligheidsslot.

Wijziging voorschriften contactdozen

De huidige voorschriften voor contactdozen (overal voldoen aan de Belgische norm NBN C 61-112-1:2017 en alleen CEE-contactdoos 400V voor specifiek gebruik mag hiervan afwijken in huishoudelijke installatie) zijn te streng en niet overal toepasbaar. Ook plaatsingshoogte voor opbouwcontactdozen is te algemeen. Op basis van de problemen die er waren met de huidige voorschriften zijn de eisen voor contactdozen volledig herwerkt zodat deze problemen opgelost zijn. Plaatsingshoogte-eisen zijn verdwenen en vallen onder keuze en plaatsing in functie van de uitwendige invloeden. De eis om te voldoen aan de Belgische norm is beperkt in toepassing en plaats. De uitzondering voor de CEE-contactdoos 400V is verdwenen en veralgemeend.

Wijziging hoofdstuk 7.1 van het AREI

Om te beginnen is het toepassingsgebied duidelijker gedefinieerd (niet voor wastafels voor baby's, niet voor verstelbare-verplaatsbare baden/douches voor medische behandelingen,

enz.). De ruimte die een bad en/of douche bevat valt niet langer samen met de volumes maar wordt begrensd door de afgewerkte vloer, een verticaal vlak op 4 m van de vaste watertoevoer en een horizontaal vlak op een hoogte van 3 m van de afgewerkte vloer. Vaste wanden beperken de ruimte en de deuren en ramen in deze wanden worden verondersteld gesloten te zijn (behalve de douche deuren die deel uitmaken van de douche, die worden geopend verondersteld) bij het bepalen van de ruimte.

Vervolgens zijn er begrippen en definities toegevoegd zoals bv. elektrische multifunctionele douchecabine, vaste wand, ...

Daarna worden de volumes bepaald steeds rekening houdend met de hoogst en het laagste betreedbare niveau. Vaste wanden beperken de volumes maar nu worden de deuren en ramen in deze wanden als geopend verondersteld (behalve de douche deuren die deel uitmaken van de douche, die worden nu gesloten verondersteld). Voor een douche zijn er nog 2 volumes, volume 0 en 1. Voor een bad zijn er nog 3 volumes, volume 0, 1, 2. Het vroegere volume 1 bis onder bad of de douchebak maakt nu deel uit van volume 1. Om de geschreven teksten ter bepaling van de volumes en de ruimte te verduidelijken zijn er talrijke figuren opgenomen in het KB.

Na de bepaling van de volumes komen de voorschriften ter beveiliging tegen

elektrische schokken aan bod. Deze komen in grote lijnen overeen met de huidige voorschriften zoals de eis voor bijkomende potentiaalvereffeningsverbindingen, bescherming van alle stroombanen die de ruimte voeden met een differentieelstroombeschermingsinrichting van maximaal 30 mA.

Bij de keuze en gebruik van elektrische materieel moet er natuurlijk altijd rekening gehouden worden met de vooropgestelde uitwendige invloeden. In de volumes wordt er meer elektrische materieel toegelaten zodat ook nieuwe toestellen, nieuwe toepassingen conform het AREI geïnstalleerd kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn een IR-paneel in volume 1 in een douche, een douche-WC. Afsluitend wordt er

ook bepaald welke, waar en hoe elektrische leidingen in de verschillende volumes mogen geplaatst worden.

Besluit

Door dit KB biedt de mogelijkheid om de praktische problemen met de huidige voorschriften met betrekking tot contactdozen op te lossen alsook om nieuwe toepassingen te introduceren in de ruimten die een bad en/of een douche bevatten.

Auteur: Danny Hermans, VOLTA

VOLTA
KRUISPUNT VAN ELEKTROTECHNIEK
CARREFOUR DE L'ELECTROTECHNIQUE

Infoavonden: Het AREI blijft in beweging

VOLTA gaf in het najaar van 2024 infoavonden over dit KB en nam de deelnemers mee door alle wijzigingen in Hoofdstuk 7.1: ruimten die een bad of douche bevatten, van het AREI. Techlink was aanwezig op de eerste sessie bij Fluvius in Mechelen.

In de November-editie van Power+ werden de meest belangrijke wijzigingen van het herziene voorschrift C1/107 van Synergrid voor laagspanningsaansluitingen verhelderend. De revisie van het voorschrift bevat een ware mijlpaal in de distributiesector en kabelwereld. Voortaan zijn namelijk ook de halogeenvrije kabeltypes EXGB en EAXGB beschikbaar op de markt én worden deze toegelaten als aansluitkabel op het laagspanningsdistributienet. Als distributienetgebruiker kan je deze halogeenvrije kabel toepassen om in een specifieke context te voldoen aan onderafdeling 4.3.3.7 van het AREI óf kan u de halogeenvrije kabel voortaan toepassen als one-fits-all solution.

Dieter Verstuyft (Volta) gaf tekst en uitleg over de nieuwste updates zodat de elektroinstallateurs in regel zijn met de laatste AREI-normen!

Danny Hermans (Volta) verduidelijkt de belangrijkste wijzigingen die Synergrid heeft aangebracht in de nieuwe versie van de C1/107.

Het AREI evolueert: nieuwe voorschriften voor elektrische installaties in badkamers

Met de snelle evolutie van technologieën en architecturale trends moeten elektrische voorschriften voortdurend worden aangepast om veiligheid, functionaliteit en naleving te waarborgen. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, biedt Techlink een beknopt document aan dat professionals begeleidt bij de toepassing van deze nieuwe voorschriften. Deze zijn gebaseerd op het Koninklijk Besluit van 28 oktober 2024, dat het hoofdstuk van het AREI over ruimtes met een bad of douche ingrijpend wijzigt. Vanaf maart 2025 zijn deze bepalingen van toepassing en moderniseren zij de eisen om te voldoen aan de behoeften van hedendaagse installaties.

De nieuwe voorschriften zijn het resultaat van verschillende ontwikkelingen op de markt. Technologische innovaties, zoals verwarmingspanelen geïntegreerd in douchewanden, verbonden spiegels of ingebouwde verlichtings- en audiosystemen, vereisen aanpassingen om hun veilige installatie te garanderen. Daarnaast veranderen architecturale trends, zoals inlopdouches zonder bak (met een hoogte van minder dan 10 cm) of vrijstaande baden in atypische ruimtes zoals lofts, de traditionele grenzen van elektrische zones.

Een van de belangrijkste veranderingen is de herdefiniëring van de veiligheidszones. De volumes 0 en 1 zijn aangepast om rekening te houden met inlopdouches zonder bak, en volume 3 is vervangen door een breder concept genaamd "ruimte". Deze ruimte bestrijkt nu een straal van 4 meter rond het bad of de douche, met inachtneming van de fysieke grenzen van de ruimte.

Het door Techlink opgestelde document belicht ook de elektrische toestellen die in deze verschillende zones is toegestaan. In volume 1 zijn

voortaan geschikte laagspannings-apparaten toegestaan, een belangrijke vooruitgang die de mogelijkheden voor professionals uitbreidt. Deze nieuwe voorschriften illustreren de ambitie om de regelgeving af te stemmen op moderne behoeften, zonder concessies te doen aan de veiligheidsnormen.

Daarnaast verduidelijkt de tekst de situaties waarin deze voorschriften van toepassing zijn. Ze gelden zowel voor vaste installaties in woningen als voor mobiele apparatuur, zoals douches op bouwerven, maar sluiten specifieke gevallen uit, zoals nooddouches in industriële omgevingen of verplaatsbare medische apparatuur.

Om de toegang tot alle informatie te vergemakkelijken, vindt u aan het einde van het document een QR-code waarmee u zowel het volledige Koninklijk Besluit als ons samenvattend document kunt raadplegen.

Techlink bevestigt opnieuw zijn rol als onmisbare partner voor actoren in de elektrotechniek door hen de essentiële hulpmiddelen te bieden om deze overgang met vertrouwen en efficiëntie aan te pakken.

Raadpleeg het beknopt Techlink document.

VRAGEN?

Contacteer Simon Vanheuverzwijn via consult@techlink.be.

Raadpleeg het Koninklijk Besluit:

De nieuwe myOBO app

Alles onder controle voor meer efficiëntie op de bouwplaats
Volledige transparantie en ondersteuning ter plaatse voor eenvoudig
slim plannen en werken

■ OBO-Productcatalogus

Offline beschikbaar

■ Eigen projecten

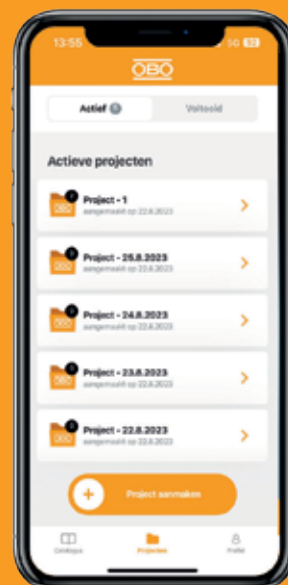
Aanmaken en bewerken

■ OBO-Productcatalogus

Scannen, exporteren en direct bestellen bij de groothandel

DOWNLOAD HEM HIER!

Publiek toegankelijke ruimten, en contactdozen

Sinds de grote verandering van het AREI op 01 juni 2020, spreekt men in 4.2.2.3 over het gebruik van een veiligheidsslot voor de elektrische borden in een publiek toegankelijke ruimte. Dit veiligheidsslot heeft als functie om personen vreemd aan de dienst, geen toegang te geven tot bepaalde elektrische installaties. Nu het probleem was dat er in het AREI van 2020, geen definitief bepaald was, van wat exact een “publiek toegankelijke ruimte” was. Was dit een ruimte waar BA1, BA2 en/of BA3 mensen zich bevonden en waren alle andere ruimtes in gebouw enkel toegankelijk voor BA4/BA5? Of was dit een ruimte waar enkel de bezoekers aan een gebouw mochten komen en stelde er zich geen probleem voor het eigen personeel? Na heel wat jaren discussiëren is sinds kort, de kogel door de kerk geraakt en staat er dus een nieuwe definitie voor deze ruimten in. De aanpassingen van het AREI treden in voege op 1 maart 2025.

Universeel sleutel
405, 2432,...

Rittal sleutel

Handgereedschap
zoals een
universeel tang

Voor het publiek toegankelijke ruimte (lokaal of plaats): een ruimte die, zonder voorafgaande toestemming, voor iedereen toegankelijk is, ongeacht of de toegang permanent of tijdelijk is, dan wel aan voorwaarden gekoppeld wordt.

Concreet betekent dit dat bv. de ontvangstruimte binnen een bedrijf waar de receptioniste zit en waarbij er een elektrisch bord aanwezig is, dat dit bord voorzien moet worden van een veiligheidsslot. Verder kan u ook denken aan een elektrisch bord in een

bioscoopcomplex of een museum of bv. aan een elektrisch bord in een publiek toegankelijke fietsenstalling.

Een veiligheidsslot is dus een slot die NIET met een universele sleutel of met behulp van een handgereedschap kan geopend worden. Ook een cijferslot wordt in deze beschouwd als een universele sleutel en is dus geen veiligheidsslot.

Nu er zijn wel enkel uitzonderingen. Bij een bord voor LS of ZLS hoeft er in een publiek toegankelijke ruimte geen veiligheidsslot geplaatst worden

op voorwaarde dat:

- het slot op een minimumhoogte van 2,5 m ligt en dat vaste elementen in de buurt geen toegang tot het slot geven;
- er één of meerdere carta's aanwezig zijn die een beschermingsgraad hebben van ten minste IPXX-b (<12 mm). Zij dienen zo te zijn aangebracht dat de actieve delen niet toevallig kunnen worden aangeraakt zolang de deur of deuren geopend zijn. De carta mag enkel kunnen gedemonteerd worden met behulp van gereedschap (dopsleutel) of een sleutel.

Voor België is de standaard de penaaarde. ©Niko

Randaarde wordt o.a. in Nederland gebruikt. ©Niko

Cijferslot

- Het betrokken elektrisch bord in een ruimte van de elektrische dienst is geïnstalleerd (BA4/BA5 ruimte).

Wat ook nieuw is in de nieuwe publicatie is dat voortaan op het document van de uitwendige invloeden, vermeld moet worden of er al dan niet “publiek toegankelijke ruimten” aanwezig zijn in het gebouw. Dit is belangrijk om te weten, want in elke publiek toegankelijke ruimte waar er meer dan 50 personen aanwezig kunnen zijn, dient men gebruik te maken van halogeen-vrije kabels. Er is een overgangsmaat-

regel van twee jaar voor bestaande uitwendige invloeden in gebouwen. Dit betekent dus dat er vanaf 1 maart 2027 op alle uitwendige invloeden een vermelding moet gemaakt worden of er al dan niet publiek toegankelijke ruimtes aanwezig zijn in het gebouw.

Contactdozen

Onderafdeling 5.3.5.2. in de nieuwe publicatie, is eigenlijk volledig herschreven. Standaard zegt men dat eigenlijk alle contactdozen een beschermingsgraad van ten minste IPXX-D (<12 mm) dienen te hebben. Meer nog voor contactdozen met een maximale stroomsterkte van 16A en een maximale toegelaten spanning van 250V, dienen deze contactdozen over een beschermingsgraad van IPXX-D (<1mm) te beschikken. Bovendien mogen contactdozen met randaarde niet meer gebruikt worden zowel in huishoudelijke als niet-huishoudelijke installaties.

Alle stopcontacten moeten IPXX-D blijven maar er zijn een aantal uitzonderingen voor de rest van de eisen:

- de contactdozen die uitsluitend bestemd zijn voor de voeding van een

of meerdere verbruikstoestellen voor een specifiek doel, denk daarbij aan een zaagmachine of een ventilatie unit;

- de contactdozen geplaatst in of op schakel- en verdeelborden;
- het vaste aansluitpunt voor de voeding:
 - van campings;
 - van jachthavens;
 - van voertuigen of aanhangwagens voor wegvervoer tijdens het stationeren;
- de tijdelijke, mobiele of verplaatsbare installaties, denk daarbij aan mobiele werfcontainers;
- de ruimten van de elektrische dienst, denk daarbij aan bepaalde lokalen enkel toegankelijk voor BA4/BA5 personeel;
- de contactdozen voorzien van een mechanische of elektrische vergrendeling waarbij de actieve delen van de contactdoos na het verwijderen van de contactstop spanningsloos worden.

De minimale afstand waarop contactdozen boven het vloeroppervlakte moeten gemonteerd worden in zowel droge ($\geq 0,25m$) als natte ruimtes ($\geq 0,15m$), is in deze nieuwe onderafdeling verdwenen.

Projecten of werkzaamheden waarvan de uitvoering ter plaatse is aangevangen vóór 1 maart 2025 en de gelijkvormigheidscontrole aanvangt na 1 maart 2025, daarbij mogen nog contactdozen gebruikt worden zoals beschreven in het AREI van 1 juni 2020. De installateur die gebruikt wenst te maken van deze uitzondering dient dit te vermelden bij het aanvragen van de keuring.

Auteur: Jozef Mees, bestuurder en founder van Bureau 9000.

Embuild Foundation bekroont Klinkenberg met MVO-award

Embuild Foundation heeft op 4 december 2024 awards uitgereikt aan vier bouw- en installatiebedrijven die zich inzetten voor een goed maatschappelijk doel. Het ging om Durabrik voor Toontjeshuizen, Besix Unitec voor De Gemeenschap, Renotec voor Avalympics en lidbedrijf Klinkenberg voor Live In Color. Zij kregen elk €10.000 om hun project verder uit te bouwen. Een prachtige erkenning van de sociale, ecologische en culturele initiatieven waar de bouw- en installatiesector trots op kan zijn.

Foto's ©Gilles Van Damme

Van links naar rechts: Sophie Michalle (Live in Color Association), Suayip Milasli (Klinkenberg), Muriel Deflandre (Klinkenberg), Dirk De Wolf (Techlink), Catherine Meganck (Live in Color Association) en Sofie Lapière (Techlink).

Embuild Foundation is een initiatief van Embuild om bouw- en installatiebedrijven te waarderen die initiatieven ondersteunen voor wie het minder goed heeft in deze samenleving. 'Deze bedrijven springen in de bres voor mensen met een fysieke of mentale beperking, voor kwetsbare jongeren en voor vluchtelingen, kortom voor mensen die het moeilijk hebben in onze samenleving', licht **NIKO DEMEESTER**, CEO van Em-

build, toe. De 20 bedrijven die een project indienden voor deze award uitreiking doen met andere woorden aan maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), wat concreet inhoudt dat ze hun warm hart tonen. MVO is géén "toestand" of "momentopname", maar wel een cultuur.

Klinkenberg

Sinds enkele jaren hecht ons lidbedrijf Klinkenberg veel belang aan het

samenhorigheidsgevoel en de ondersteuning van haar werknemers... vooral van de jongeren. Zoals in veel bouwdisciplines het geval is, kampt de installatiesector met een tekort aan jong talent. Wanneer een onderneming jonge, dynamische en gemotiveerde mensen aanwerft, moet zij

Embuil Foundation bekroont Durabrik, Besix Unitec, Renotec en Klinkenberg (zie foto hieronder) met MVO-award.

alles in het werk stellen om hen te behouden. ‘Bij Klinkenberg, hebben we een systeem opgezet om onze jonge werknemers op te volgen’, legt **MURIEL DEFLANDRE**, HR Director, uit. ‘Wij organiseren maandelijks een bijeenkomst met onze jonge werknemers en hun teamleider om te zien hoe zij het doen, of zij problemen ondervinden, of zij opmerkingen hebben en/of voorstellen willen doen, Dankzij deze bijeenkomsten, wordt het mogelijk hun werk te waarderen en hun vaardigheden te erkennen. Twee keer per maand nemen we hen weg van de werf, voor een interne opleiding van een dag in ons centrum; deze opleiding is doelgericht en zeer specifiek voor onze beroepen (bv. verlichtingstypes, schakelaar aansluitingen, enz.). De tweede dag is gewijd aan de logistieke afdeling, zodat zij een "externe" visie van het bedrijf krijgen door het materiaal voor te bereiden en de juiste term voor elk onderdeel te leren.’

Sinds 2015 zet de Luikse vzw Live in Color zich in voor de opvoeding en

integratie van kinderen, jongeren en gezinnen van vluchtelingen en andere mensen met een cultureel diverse achtergrond die het moeilijk hebben. Sinds haar oprichting heeft de vereniging meer dan 1.000 mensen begeleid bij hun integratieproces in Luik en in de rest van Franstalig België. Klinkenberg helpt via vormingen de vzw Live in Color die ijvert voor de inclusie van personen met buitenlandse origine en een programma (“Jobdiversity” genoemd) heeft opgezet dat jonge vluchtelingen laat kennismaken met hoe er het aan toegaat op de werkvloer in ons land om op die manier beter te beantwoorden aan de noden van de werkgevers.

‘We werken al sinds 2019 goed samen en dit past binnen ons maatschappelijk engagement. De samenwerking stelt ons in staat om ons intern opgeleide personeel te versterken. Het zijn jongeren die opgeleid werden volgens de aanpak van Klinkenberg. Ze hebben ons imago, onze kwaliteiten en delen onze waarden. Dat is belangrijk

voor de toekomst van het bedrijf’, zegt **SUAYIP MILASLI**, CFO en bestuurder bij Klinkenberg.

Overige laureaten

Onder de 8 laureaten bevonden zich ook nog twee lidbedrijven.

Bij **AtriaTECH** brandt maatschappelijk engagement met hun partner-Good-4you. In een paar woorden: het platform “MAGISCHE Kerst in het ziekenhuis” werd gefinancierd in samenwerking met Atriatech en Good-4you. Dankzij dit platform (en de steun van externe sponsors) konden er veel speelgoedstukken worden gekocht voor de kinderen. Ook worden er via hetzelfde platform veel aanmoedigende berichten gestuurd.

Dankzij hun vrijwilligerswerk steunt **SPIE** projecten die bijdragen aan een schonere planeet en een betere samenleving, zoals het opruimen van rivieren of helpen van mensen met een beperking. Dit doen ze met hun partner Time4Society.

Tekort aan medewerkers in de installatiesector: cijfers, oorzaken en oplossingen

De bouw- en installatiesector vervult een sleutelrol in onze economie en in de energietransitie. Toch kampt deze sector met een structureel tekort aan gekwalificeerd personeel. Volgens gegevens van Embuild komen maar liefst dertig procent van de knelpuntberoepen uit de bouw- en installatiesector. In dit artikel belichten we de omvang van het probleem, duiken we in de oorzaken en reiken we enkele oplossingen aan. De nadruk ligt vooral op de cruciale vraag waarom er te weinig jongeren voor techniek kiezen

Feiten en vaststellingen

Uit cijfers van Embuild blijkt dat 30% van alle knelpuntberoepen in Vlaanderen afkomstig is uit de bouw- en installatiesector. Denk aan installateurs van elektriciteit, verwarming, sanitair en ventilatie, maar ook technici gespecialiseerd in warmtepompen en zonnepanelen.

Deze structurele krapte bemoeilijkt de werving van geschikt personeel, zeker nu de vraag stijgt door de energietransitie. De overstap naar hernieuwbare energie vergroot de nood aan monteurs van zonnepanelen, warmtepompen en laadpalen. Ook digitalisering en domotica maken het takenpakket van installateurs complexer. Hogere technische competenties en meer scholing zijn nodig. Dit alles verhoogt de vraag naar goed opgeleid personeel, terwijl het aanbod beperkt blijft.

Technologische ontwikkelingen volgen elkaar razendsnel op. Denk aan

domotica, slimme netwerken, waterstofinstallaties of geavanceerde warmtepompsystemen. Het onderwijs en de (toekomstige) werknemers dienen deze ontwikkelingen bij te benen.

Kortom, de sector schreeuwt om meer vakbekwame mensen, maar vindt ze niet of nauwelijks. Een belangrijke oorzaak is dat te weinig jongeren de weg vinden naar STEM-opleidingen en vervolgens de bouw- en installatiesector.

Onderliggende oorzaken van het tekort

Jongeren met interesse in STEM stromen vaak niet door naar een technische richting. Dit komt onder meer

door een achterhaald imago van de sector, beperkte kennismaking in het onderwijs en sociale stereotypering: techniek zou “moeilijk” zijn of “niet zo hoog aangeschreven” als academische studies.

Historisch hebben veel technische beroepen een imago van “vuile handen” en zwaar, fysiek werk. Hoewel de realiteit vandaag veel gevarieerder is – met hightech oplossingen, digitalisering en robotica – blijft dat beeld hangen. Ouders en leerlingen associëren techniek dikwijls met minder carrièremogelijkheden. Dit beïnvloedt de keuzes van jongeren en hun omgeving.

Maar er is nog een ander probleem: er

zijn te weinig bekwame leerkrachten om STEM-vakken te geven. Hoogopgeleide ingenieurs of technici verdienen in de bedrijfswereld meer en voelen zich daar soms beter ondersteund. Scholen die wél STEM-docenten vinden, kampen met ontoereikende budgetten om bijvoorbeeld te investeren in actueel labomateriaal. Hierdoor kunnen ze vaak niet de nieuwste technologische toepassingen demonstreren.

Te veel jongeren missen contact met de praktijk. Lokale initiatieven zoals stages, bedrijfsbezoeken en techniekclubs broodnodig zijn om jongeren écht warm te maken voor STEM. Als leerlingen enkel droge theorie krijgen, zonder concrete ervaringen, mist de sector de kans om hen te enthousiasmeren. Praktisch inzicht én een realistisch beeld van het werkveld zijn cruciaal.

Vaak sluit de leerinhoud niet optimaal aan bij wat bedrijven nodig hebben. Nieuwe technologieën of energieoplossingen dringen snel door, maar leerplannen evolueren trager. Het onderwijs speelt niet snel genoeg in op veranderingen in de installatiesector. Afgestudeerde jongeren missen daardoor up-to-date vakkennis en moeten in het bedrijf soms helemaal worden bijgeschoold.

De technische sector blijft een mannenbastion. Ondanks campagnes om meisjes te interesseren voor techniek, blijft hun aandeel beperkt. Dat verkleint de talentenpool. Veel meisjes hebben wel interesse, maar ervaren weinig stimulans of vinden weinig vrouwelijke rolmodellen in STEM-beroepen.

Urgentie van het probleem

Het tekort heeft niet alleen economische gevolgen, maar remt ook de energietransitie. Voor het installeren van zonnepanelen, laadpalen, windmolens en warmtepompen zijn technici nodig. Als zij er niet zijn, lopen projecten vertraging op, met negatieve gevol-

gen voor de klimaatdoelstellingen. De energietransitie niet kan niet slagen zonder voldoende geschoold personeel.

Voor vele installatiebedrijven is het gebrek aan vakmensen een bottleneck. Nieuwe opdrachten moeten soms worden uitgesteld. Als dit structureel aanhoudt, kan België zijn concurrentiepositie verliezen ten opzichte van landen waar het technisch onderwijs beter is afgestemd op de noden van de markt. Bovendien dreigt de innovatiekracht af te nemen als er te weinig mensen beschikbaar zijn om nieuwe oplossingen te ontwikkelen en te implementeren.

Een gebrek aan gekwalificeerd personeel kan leiden tot minder kwalitatieve installaties en veiligheidsrisico's. Denk aan defecte elektrische installaties, onjuist geplaatste gasleidingen of gebrekkige brandbeveiliging. Kwaliteit, duurzaamheid en veiligheid vragen om vakbekwame werknemers.

Mogelijke oplossingen

Om de personeelsschaarste in de installatiesector structureel aan te pakken, is een gezamenlijke inspanning nodig van overheid, onderwijs, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

STEM moet al in het basisonderwijs ingebed worden. Door kinderen op jonge leeftijd spelenderwijs kennis te laten maken met robotica, programmeren, techniek en wetenschap, raken ze vertrouwd met technologie. Zo groeit hun interesse organisch en leren ze dat techniek creatief en boeiend kan zijn.

Lokale samenwerking tussen scholen, bedrijven en besturen de sleutel is. Concreet kan dat via:

- **Bedrijfsbezoeken:** laat scholieren zien hoe installateurs te werk gaan bij het aanleggen van zonnepanelen of smart-home-systemen.
- **Workshops en techniekclubs:** maak techniek tastbaar via 3D-printen, drones, elektronica of lasertechnieken.

- **Gastdocenten:** technici of installateurs die op school uitleg komen geven over hun beroep en de nieuwste technieken.

- **Projecten in co-creatie:** samen met bedrijven werken aan een opdracht, zoals het ontwerpen en installeren van een kleine windturbine of het bouwen van een 'groen' klaslokaal.

Deze aanpak laat jongeren zelf ontdekken hoe veelzijdig en toekomstgericht de installatiesector is.

Om afgestudeerden klaar te stomen voor de actuele arbeidsmarkt, moet het onderwijs sneller inspelen op nieuwe trends. We pleiten pleit voor:

- 1 **Duaal leren:** studenten combineren school met werk in een bedrijf, waardoor de theorie direct gekoppeld wordt aan praktijk.
- 2 **Regelmatische update van leerplannen:** introduceer vakken rond de nieuwste technieken (domotica, warmtepompen, waterstofinstallaties).
- 3 **Nauwe samenwerking met hightechbedrijven:** gastdocenten uit het bedrijfsleven, stageplaatsen en gezamenlijke projecten om docenten en studenten up-to-date te houden.

Zonder bekwame leerkrachten die enthousiast zijn over de nieuwste technologische toepassingen, blijft het moeilijk om jongeren warm te maken. Bedrijven kunnen zelf meewerken door bijvoorbeeld:

- Bedrijfspersoneel tijdelijk te detacheren naar het onderwijs om vakkennis te delen.
- Intensieve stages voor leerkrachten in bedrijven, zodat die voeling krijgen met de laatste innovaties.
- Aantrekkelijker maken van het lerarenberoep in STEM-vakken, bijvoorbeeld via loonsupplementen of extra voordelen voor knelpuntvakken.

Een structurele oplossing vraagt om een bredere talentenpool. Om meer diversiteit aan te moedigen, moet

de beeldvorming rondom techniek veranderen en moeten rolmodellen zichtbaar worden. Scholen kunnen bijvoorbeeld technologieprojecten speciaal voor meisjes organiseren, met aandacht voor design, creativiteit en duurzaamheid. Ook netwerken van vrouwelijke ingenieurs of technici kunnen jonge vrouwen inspireren.

Digitale innovaties kunnen het opleiden van technici aantrekkelijker maken:

- **Virtual Reality (VR):** laat studenten complexe installaties virtueel simuleren, zonder fysiek materiaal. Zo oefenen ze eindeloos, zonder veiligheidsrisico's.
- **Augmented Reality (AR):** installateurs krijgen via een AR-bril real-time instructies en kunnen met experts op afstand overleggen. Dit verkort de opleidingsperiode en verkleint de kans op fouten.

Deze methoden sluiten bovendien aan bij de digitale belevingswereld van jongeren. Het tilt de sector naar een moderner, hightech imago, wat weer meer instroom kan genereren.

Beleid kan een motor zijn voor vernieuwing. De overheid kan:

- Bedrijven stimuleren via subsidies voor stageplaatsen en opleidingen, of via fiscaal gunstige regelingen voor knelpuntberoepen.
- Drempels verlagen tussen onderwijs en bedrijfsleven, zodat samenwerkingsprojecten vlot opgezet kunnen worden.
- Extra budget vrijmaken voor het moderniseren van STEM-infrastructuur op scholen.
- Campagnes voeren om het imago van de installatie- en bouwsector te verbeteren, gericht op ouders, jongeren en carrièreswitchers.

Door dergelijke maatregelen wordt het voor bedrijven interessanter om te investeren in nieuwe talenten en voor jongeren aantrekkelijker om een technische opleiding te volgen.

Conclusie: verantwoordelijkheid en kansen

Het tekort aan medewerkers in de installatiesector is een complex en hardnekkig probleem. 30% van de knelpuntberoepen komt uit deze sector. Deze tekorten raken niet alleen de bedrijven zelf, maar ook de kwaliteit en veiligheid van onze infrastructuur en de voortgang van de energietransitie.

De oorzaken liggen zowel in het onderwijs als in de perceptie van jongeren en hun ouders. De verouderde beeldvorming van "vieze handen" werk, het tekort aan STEM-leerkrachten, de trage aanpassing van curricula en de ondermaatse samenwerking met bedrijven spelen een rol. Daarbovenop verergert de vergrijzing de uitstroom van ervaren krachten.

Toch is er beweging zichtbaar. Overheden, bedrijven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties werken samen om STEM-opleidingen aantrekkelijker te maken en studenten beter te ondersteunen. Lokale initiatieven, gastcolleges, bedrijfsbezoeken en innovatieve leermethodes met VR en AR tonen dat er wel degelijk kansen liggen voor vernieuwing.

Wil de sector structureel uitbreiden, dan is een brede coalitie nodig:

- **Onderwijs:** integreer STEM vanaf de basisschool, update leerplannen sneller, zet duaal leren in en koppel theorie aan praktijk.
- **Bedrijven:** investeer in stageplekken, gastdocentschappen, bijscholing van leerkrachten en in het imago van het vak. Een moderne en duurzame werkomgeving trekt nieuw talent aan.
- **Overheid:** zorg voor voldoende financiële impulsen, vereenvoudig samenwerkingsconstructies en voer doeltreffende communicatiecampagnes.
- **Maatschappelijke organisaties en media:** werk aan een positiever en realistischer beeld van techniek als

veelzijdig, innovatief en toekomstgericht.

Ook jongeren en hun ouders spelen een rol. Zij moeten beseffen dat techniek geen "plan B" is, maar juist een sector met brede loopbaanperspectieven, competitieve salarissen en kansen om actief bij te dragen aan maatschappelijke transitie. De energietransitie en digitalisering maken deze beroepen enorm relevant en spannend.

De personeelsschaarste vormt weliswaar een risico voor economische groei en duurzaamheid, maar het probleem kan ook een katalysator zijn voor positieve verandering. Hoe groter de nood, hoe urgenter de roep om innovatie en samenwerking. Denk aan het wijdverbreid omarmen van XR-technologie, het sneller herzien van leerplannen en het structureel inzetten op duaal leren.

Als we erin slagen om voldoende gekwalificeerde mensen aan te trekken en op te leiden, kan de installatiesector uitgroeien tot een nog grotere motor voor welvaart, innovatie en klimaatoplossingen. De vraag naar energiebesparende technieken, duurzame bouwmethodes en slimme infrastructuur zal in de komende decennia alleen maar toenemen.

De vergrijzing en de snelle technologische veranderingen maken dit geen eenvoudig traject. Het vraagt een volgehouden, jarenlange inspanning om het imago van techniek te verbeteren, het onderwijs te hervormen, leraren te professionaliseren en digitale didactiek te verankeren. De sector en de samenleving plukken daar echter blijvend de vruchten van: een sterke instroom van vakmensen, kwalitatieve installaties en een voortvarende energietransitie.

MEER INFO:

Dit dossier wordt opgevolgd door Wilfried De Greef, Education & Skills manager bij Technik.

AFTERWORK

Voor de professionals in onze sector

▶▶ Install Tomorrow

Experience Day

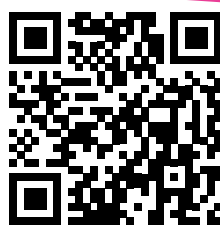
24 april 2025 van 16.00 tot 19.00 u

Walibi

Onze sector staat op barricades om de next gen installateurs te enthousiasmeren! Kom kennismaken met de inspirerende partners tijdens een exclusief netwerkmoment.

GRATIS DEELNAME - REGISTRATIE VERPLICHT

De installateur van de toekomst: 24 en 25 april 2025 in **WALIBÍ**

Omdat de War For Talent één van de grootste uitdagingen is voor onze sector, hebben wij een digitale sensibiliseringscampagne opgezet: Install Tomorrow. Anno 2025 gaan we een stapje verder en organiseren we ook een live event. We nodigen 1000 studenten/dag uit met hun leerkracht (focus op 3e graad elektriciteit, HVAC, sanitair, ...) om hen te laten kennismaken met de waaier aan mogelijkheden en technologieën in onze sector. Op 24 april verwelkomen we de Franstalige studenten, op vrijdag 25 april de Nederlandstalige.

Met de Install Tomorrow Experience Day bieden we leerlingen een meer educatieve versie van Install Day. Het evenement vindt plaats op een oppervlakte van 2.000 m² met een vaste route. Elke schoolgroep volgt deze route en komt langs alle interactieve stands van onze exposanten. De leerlingen krijgen eveneens de kans om deel te nemen aan een kwis rond hun bezoek en kunnen naar huis met mooie prijzen voor zichzelf en de klas.

‘Het doel is om jongeren tussen de 14 en 18 jaar een meeslepende en inspirerende ervaring aan te bieden om hen te helpen zichzelf te projecteren in veelbelovende technische loopbanen’, legt **CAROLE METZMACHER**, Marketing & Communication Manager bij Techlink,

uit. ‘Ons doel is om deze beroepen te promoten, inschrijving voor deze opleidingen te stimuleren, het risico op schooluitval te verminderen en een lonende uitwisseling tussen studenten en professionals te creëren.’

Doelstelling van het event

- Sensibilisering: Jongeren warm maken voor onze installatieberoepen.
- Presenteren van de technologische innovaties in de sector.

- Aanmoedigen van inschrijvingen voor technische richtingen.
- Faciliteren van uitwisselingen tussen exposanten en toekomstige vakmensen.

Vooropgestelde activiteiten

- **Praktische workshops:** Doe-activiteiten, kennismaken met technologische snuffjes, hands-on workshops.
- **VR simulaties:** Onderdompelen in de moderne, actuele werkomgeving.
- **Q&A sessies:** Directe interacties met professionals uit onze sector.
- **VIP Tours:** Unieke backstage experience: ontdek hoe het aan zijn werk gaat in de technische coulissen van de attracties!

Locatie: Walibi

Over de locatie zullen de jongeren ondersteboven zijn: Walibi. Wist u trouwens dat het grootste deel van het personeelsbestand in Walibi technisch geschoold is? De jongeren kunnen ook van een vip tour genieten achter de technische schermen van de attracties.

Sponsors

GOLD SPONSORS

- Velleman
- Vinci

SILVER SPONSORS

- Bosch Power Tools
- Facq
- Daikin
- SPIE

Het sponsoren van Install Tomorrow Experience Day is een effectieve manier voor bedrijven om hun merk te promoten en de 3e graad studenten te bereiken in een ongedwongen sfeer. Als sponsor profiteert u van verhoogde zichtbaarheid bij de deelnemers van het evenement, onze leden en lezers van ons magazine. Aarzel niet langer en neem contact met ons op!

Word exposant!

Iedereen is welkom om deel te nemen met een stand, die gericht is op interactie, innovatie, beleving,... Want hoe kunnen we het beste jonge mensen triggeren? Exact: door hen te laten ontdekken en zelf de handen uit de mouwen te laten steken! Exposanten kunnen hun nieuwste innovaties tonen en de nieuwste ontwikkelingen in hun technologieën uitleggen aan studenten en hun toekomstige klanten.

Gedurende de twee dagen krijgen fabrikanten, groothandelaren en onderhoudsbedrijven de kans om vrijuit te praten met toekomstige professionals in de sector en om hun producten en diensten te laten zien in een out-of-the-box, leuke en educatieve omgeving.

Wie is al aanwezig?

Volgende standhouders hebben reeds ingetekend: Bosch Power Tools, Caleffi, Facq, Viega, Begetube, Daikin, SPIE, Hager, Schneider Electric, Genetec, Vinci, Cebeo, Velleman, Fernox, VMA en Cintropur.

Enkele niet-commerciële partners hebben ook al een prominente plaats: Innoptus Solar Team, Gangmakers, Volta, ...

Samen zijn we sterker!

We zijn ervan overtuigd dat de Install Tomorrow Experience Day een unieke, verrijkende en onvergetelijke ervaring zal zijn voor studenten, waardoor ze meer vertrouwd raken met de beroepen en technologieën in onze installatiesector. Dit evenement is dan ook de uitgelezen kans voor exposanten om actief bij te dragen aan de opleiding van toekomstig talent en dus bij uitbreiding aan de duurzaamheid van onze sector.

INTERESSE/MEER INFO?

<https://installtomorrow.be/nl/experience-day/>

E-MAIL: communication@techlink.be

Geef jong technisch talent een duwtje in de rug!

▶▶ Install Tomorrow

Experience Day

24 & 25 april 2025

Walibi

WORD PARTNER

- ▶ **Maximaliseer uw zichtbaarheid** bij jongeren en hun leerkrachten
- ▶ **Versterk uw imago** als geëngageerde partner voor het technisch onderwijs
- ▶ **Presenteer uw innovaties** in een interactieve en educatieve omgeving
- ▶ **Netwerken** met andere professionals uit de sector en uw toekomstige medewerkers

INFO EN SPONSORMOGELIJKHEDEN
installtomorrow.be/nl/experience-day

Volgende partners steunen ons al:

Een terugblik op Belgian Solar Day, hét evenement voor zonne-energie in België

© EDORA

De Belgian Solar Day, die op 20 november 2024 plaatsvond in nhow Brussels Bloom, bracht de belangrijkste spelers uit de Belgische zonne-energiesector samen. Het evenement, dat werd georganiseerd op initiatief van Techlink, EDORA, PV-Vlaanderen en het Becquerel Instituut, bood een uniek platform om de uitdagingen en vooruitzichten van de fotovoltaïsche sector te bespreken.

Een volle zaal en missie volbracht voor de laatste editie van de Belgian Solar Day. Van internationale marktanalyses tot lokale innovaties, de dag werd gekenmerkt door verrijkende uitwisselingen en boeiende presentaties over de evolutie van de fotovoltaïsche (PV) sector.

Het eerste deel van de ochtend was gewijd aan een internationaal over-

zicht van de PV-sector. **GAËTAN MASSON** van Becquerel Institute onderzocht de belangrijkste trends in de sector wereldwijd, terwijl Jonathan Gorremans van SolarPower Europe de dynamiek in Europa belichtte. Arnaud Etienne, Sector Manager Renewables bij Techlink, opende vervolgens het tweede deel van de ochtendsessie, dat gewijd was aan de Belgische PV-sector. Hij stipte een aantal belangrijke kwesties aan die op federaal niveau moeten worden opgevolgd, zoals de belastingwijzigingen die een invloed zullen hebben op de sector, de problemen rond de elektriciteitsprijzen, de toegenomen druk op de elektriciteitsnetten en plug-in PV-systemen. De federaties EDORA en PV Vlaanderen, en de Brusselse regulator Brugel boden elk diepgaande analyses van regionale ontwikkelingen. De presentaties van de ochtend lie-

Van links naar rechts:
Bekay Chihi (Brugel),
Wannes Demarcke
(PV-Vlaanderen),
Arnaud Etienne (Techlink),
Marion Bouchat (EDORA)
en Björn Crul
(moderator).

ten een PV-markt zien die zich in de verschillende gewesten in een verschillend tempo ontwikkelt, maar die over het algemeen groeit en de komende jaren waarschijnlijk niet zal verzwakken.

De namiddag was gestructureerd rond twee themasessies, zodat de deelnemers hun onderwerpen konden kiezen op basis van hun interesses. Een deel van het aanwezige publiek kon zich informeren over initiatieven om de fotovoltaïsche productie in België en Europa te stimuleren. Vervolgens bracht een rondetafelgesprek onder leiding van journalist Björn Crul de belangrijkste Belgische distributienetbeheerders (DNB's), FLUVIUS, ORES, RESA en SIBELGA, samen om de uitdagingen van de integratie van PV-installaties in elektriciteitsnetwerken te bespreken. Tijdens het panel deelden de DNB's hun standpunten over de cruciale kwesties in verband met de energietransitie. De Waalse en Vlaamse operatoren gaven uitleg over hun respectieve benaderingen van capaciteitstarifiering, dynamische tarifiering en incentive tarifiering op basis van Time of Use. Ze bespraken hun verwachtingen en opmerkingen over de impact van deze benaderingen op

het gedrag van de netgebruikers. De DNB SIBELGA van zijn kant kon zijn rijke ervaring met het energiedelen in het Brussels Gewest delen.

Naast deze sessies belichtten presentaties over innovatieve PV-toepassingen projecten zoals agrivoltaïsche energie, integrated PV zoals in de praktijk gebracht door Soltech, de financiële voordelen van PV-hubs voor het opladen van elektrische voertuigen en het optimaliseren van de energieproductie door middel van thermische opslag. Deze innovaties getuigen van het engagement van de sector om

de huidige energie-uitdagingen aan te gaan.

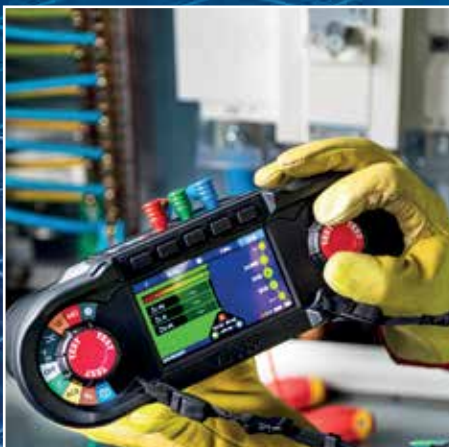
Tot slot

De Belgian Solar Day bood niet alleen de gelegenheid om de balans op te maken van de geboekte vooruitgang, maar ook om veelbelovende perspectieven te openen voor de toekomst van zonne-energie in België. Door installateurs, fabrikanten, netbeheerders, academici en voortrekkers samen te brengen, illustreert dit evenement het belang van collectieve actie om de energietransitie te versnellen en de groei van de sector voort te zetten.

Zoals ARNAUD ETIENNE zei in zijn slottoespraak op het evenement: 'De ontplooiing van fotovoltaïsche energie blijft goede vooruitgang boeken en zal dat ook in de toekomst blijven doen. Toch blijven er nog veel uitdagingen. PV blijft centraal staan in politieke kwesties en is dus, ten goede of ten kwade, afhankelijk van Europese, nationale en regionale politieke agenda's. De Belgian Solar Day was opnieuw een prachtige gelegenheid voor de zonne-energiesector om te blijven samenwerken, elkaar te inspireren en onze boodschappen aan beleidsmakers op alle niveaus kracht bij te zetten.'

Optimaliseer je rendement!

Test snel en eenvoudig PV- en EV-installaties met onze geavanceerde meetinstrumenten.

scan & ontdek onze acties

- ✓ Thermografische camera's
- ✓ Installatietesters
- ✓ Testinstrumenten voor laadpalen
- ✓ Photovoltaïsche meetinstrumenten

Enersol gebouw in Battice, een voorbeeld van duurzaamheid

Enersol: 20 jaar innovatie ten dienste van de energietransitie

In een snel veranderende installatiesector werpt Enersol zich op als een belangrijke speler in de energietransitie. Door concrete en innovatieve oplossingen te implementeren, bewijst deze kmo uit Battice (provincie Luik) dat duurzaamheid hand in hand gaat met economische en sociale kansen. Ontmoet Marc Gillet, Partner verantwoordelijk voor verkoop en marketing, om te ontdekken hoe Enersol van duurzame ontwikkeling een strategische pijler heeft gemaakt.

Duurzame oplossingen in het hart van het DNA van Enersol

Sinds de oprichting 20 jaar geleden heeft Enersol naam gemaakt met zijn koolstofarme oplossingen, variërend van fotovoltaïsche panelen tot elektrische laadstations, opslagbatterijen en windturbines. Deze strategie, gebaseerd op zelfvoorziening op energiegebied, heeft het bedrijf in staat gesteld om 75% energieautonomie te bereiken.

‘We zijn nog maar voor 25% afhankelijk van het elektriciteitsnet. Dit vertaalt zich in aanzienlijke besparingen, niet alleen op onze energierekeningen, maar ook op brandstof dankzij onze 100% elektrische vloot’, legt **MARC GILLET** uit.

CSRD: een kans voor KMO's

Met toekomstige Europese richtlijnen zoals de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) en de ESRS (European Sustainability Reporting Standards) ziet Marc Gillet een positieve impact voor KMO's in de installatiesector. ‘Deze normen zullen bedrijven verplichten om gekwanti-

“Werken voor een bedrijf dat betekenis geeft, is cruciaal voor nieuwe generaties.”

ficeerde gegevens te verstrekken over hun ESG-prestaties (Environment, Social and Governance). Voor ons is dit een kans om ons te positioneren in publieke en private markten die de voorkeur geven aan duurzame oplossingen. Dit duwt de hele sector in de richting van een onvermijdelijke en gunstige energietransitie’, legt hij uit.

Afgelopen oktober organiseerde Enersol een ronde tafel met haar stakeholders (waaronder Techlink) om de impact van haar activiteiten op het gebied van duurzame ontwikkeling te onderzoeken. Dit initiatief, dat deel uitmaakt van het CSRD-rapportageproject, bood de gelegenheid om inspirerende ideeën te verzamelen en concrete manieren te vinden om de sociale en milieueffecten van Enersol

Manon CHANTEUX, QSE Project Manager, & Marc GILLET, Partner verantwoordelijk voor Verkoop en Marketing.

Enersol: 20 jaar uitmuntendheid en toewijding aan de energietransitie

Op 21 juni 2025 bestaat Enersol 20 jaar, een mijlpaal die aantoonst hoe ver ze sinds 2005 zijn gekomen. Enersol is opgericht met de duidelijke missie om de energietransitie in particuliere en professionele gebouwen te ondersteunen en heeft zich ontwikkeld rond vier fundamentele waarden: **PASSIE** voor energie en innovatie, **KWALITEIT** als garantie voor uitmuntendheid, **INNOVATIE** om te anticiperen op de energie-uitdagingen van morgen en **DUURZAAMHEID** voor een toekomst met respect voor onze planeet.

Testimonial van Enersol over duurzaamheidsrapportage (CSRD)

verder te verminderen en tegelijkertijd het bestuur te versterken.

Enersol heeft ook een projectoproep gelanceerd om haar te helpen bij het opstellen van haar verslag over duurzame ontwikkeling. Met dit strategische instrument kan het bedrijf zijn milieu- en sociale inspanningen beter voor het voetlicht brengen in zijn aanbestedingen.

Een model van samenwerking en engagement

Enersol is de uitdagingen van duurzame ontwikkeling aangegaan door haar werknemers te betrekken bij het bestuur van het bedrijf via het project “PART-ENER” (Participation Enersol), dat erkend werd op de Techlink Awards 2024 in de categorie “Duurzaam management”.

‘We hebben een systeem van gedeeld kapitaal opgezet, waarbij 10% van het bedrijf eigendom is van onze werknemers. Dit zorgt voor continuïteit, versterkt hun betrokkenheid en stelt hen in staat om direct te profiteren van de gecreëerde waarde. Dit project is een belangrijke stap in bijna 20 jaar MVO-investeringen voor Enersol. Het richt zich in het bijzonder op sociale inclusie, opleiding van werknemers in veiligheid en ecologie, hernieuwbare energieoplossingen en duurzaam energiegebruik’, legt Marc Gillet uit.

Het bedrijf stimuleert ook samenwerking binnen de waardeketen en werkt hand in hand met partners zoals Embuild en AKT for Wallonia (voorheen UWE) om zijn duurzame aanpak te structureren.

Recyclage staat ook centraal in de activiteiten van Enersol: ‘We sorteren panelen, karton, plastic en ander bouwafval. Onze oplossingen omvatten ook second-life batterijen en streven naar een model van energetische zelfvoorziening op basis van hernieuwbare energie’, voegt Marc Gillet toe.

Jong talent aantrekken en behouden

Duurzame ontwikkeling speelt een cruciale rol bij het aantrekken en behouden van jong talent. ‘We zien een verbetering van onze reputatie en een grotere aantrekkingskracht op jong talent. Werken in een bedrijf dat betekenis geeft aan zijn acties is een doorslaggevend criterium voor

de nieuwe generaties. Jonge mensen willen bijdragen aan een project dat een verschil maakt’, benadrukt Marc Gillet. Dit engagement vertaalt zich in een betere retentie van weknemers en een grotere motivatie om te werken aan een duurzame toekomst.

De tastbare voordelen van een duurzame strategie

Voor Enersol gaat duurzame ontwikkeling veel verder dan financiële besparingen. De belangrijkste voordelen zijn:

- Aanzienlijke besparingen dankzij 75% zelfvoorziening op energiegebied.
- Grotere aantrekkingskracht op jong talent op zoek naar zingeving in hun werk.
- Verbeterde naamsbekendheid en imago.
- Verhoogd concurrentievermogen bij aanbestedingen dankzij de introductie van ESG-criteria.

‘Bedrijven die deze richtlijnen negeren, lopen het risico te verdwijnen. Voor ons zijn deze eisen een kans om ons te positioneren als leider in een markt die radicale veranderingen ondergaat’, besluit Marc Gillet.

Veelbelovende vooruitzichten voor de toekomst

Voor Marc Gillet ligt de toekomst van de installatiesector in hernieuwbare en innovatieve oplossingen. ‘De mogelijkheden zijn enorm, of het nu gaat om de isolatie van gebouwen, hernieuwbare energie of oplaadinfrastructuur. We hebben een hele generatie werk voor de boeg’, zegt hij. ‘Enersol is klaar om de uitdagingen van nieuwe Europese richtlijnen zoals de CSRD aan te gaan, door te evolueren in een omgeving waar duurzaamheid een onvermijdelijke standaard wordt. Met ons team van 150 medewerkers zullen we duurzame innovatie tot de drijvende kracht achter onze groei blijven maken.’

De nieuwste ontwikkelingen in energiemangement

Op donderdag 23 januari liet Techlink zich inspireren en ontdekten we hoe slimme energietechnieken, dynamische tarieven en Vehicle-to-Grid het verschil kunnen maken. Het OStuTech – een samenwerking tussen Volta, Buildwise en EELab/Lemcko – event in Living Tomorrow te Vilvoorde had als doel om ons te laten kennismaken met praktische oplossingen voor een efficiënter energiegebruik.

Situering OStuTech

Er is een groeiende vraag van particulieren en KMO's om hun energiekosten onder controle te houden. Fabrikanten en installateurs van elektrische en verwarmingsinstallaties staan bovendien voor de uitdaging om nieuwe technologieën zoals warmtepompen, elektrische voertuigen en digitale meters, te integreren in hun aanbod. Dit alles speelt zich af tegen een achtergrond van een veranderend energielandschap met specifieke aspecten binnen de tariefstructuur zoals het capaciteitstarief en dynamische energieprijzen. Al deze facetten leiden ertoe dat de actoren in de sector, waaronder de installateurs, zich snel en effectief moeten aanpassen om aan de huidige en toekomstige behoeften te voldoen.

Het OStuTech-project pakt deze uitdagingen aan door te focussen op de ontwikkeling van kennis en gepaste oplossingen voor Vlaamse ontwikkelaars en installateurs. Het doel is om hen beter in staat te stellen om innovatieve en duurzame energie-installaties aan te bieden, rekening houdend met het nieuwe energielandschap en de mogelijkheden die de markt biedt. Door middel van training, de analyse en uitwerking van generieke case studies en het updaten van bronnen met online informatie, wil het project de adoptie van meer duurzame en kosteneff-

fectieve technieken aanmoedigen en vereenvoudigen. Verwachte resultaten zijn onder andere een toename van het aantal professionals dat in staat is om door dit veranderende energielandschap te navigeren en het verhogen van het aantal geconnecteerde installaties die daardoor efficiënter worden opgevolgd en optimaler worden ingepast in het globale energielandschap.

Uitgelicht TARIEFSTRUCTUUR

WARD YSEBIE en TOON VANHOVE van EELab/Lemcko deelden hun inzichten over slimme tariefstructuren.

Een goed EMS begrijpt de elektriciteitsfactuur en stemt de verbruiks- én injectiemomenten slim af op kosten en marktprijzen. Het moet ten eerste zelfconsumptie maximaliseren, omdat zelf opgewekte energie tot 10 keer goedkoper is dan energie van het net, ook omdat u geen netkosten en heffingen betaalt. Daarnaast kan een EMS de maandpiek verlagen, wat cruciaal is omdat netkosten in 2025 met meer dan 30% zullen stijgen door grootschalige infrastructuurinvesteringen. Door dynamische contracten met uurprijzen te gebruiken, zal een goed EMS zo zelfs in afwezigheid van zonneproductie nog steeds de elektriciteitsfactuur sterk kunnen druk-

ken. De beste systemen combineren al deze strategieën om energie efficiënt te beheren en kosten te drukken. Vaak kan dit zonder dure investeringen, door bestaande apparaten zoals warmtepompen of elektrische voertuigen slim aan te sturen. Tot slot biedt een EMS kansen om flexibiliteit in te zetten voor netondersteuning, zoals via flexibiliteitsdiensten en onbalansmarkten. Op deze mogelijkheid wordt verder ingegaan op een volgend OStuTech-event.

ENERGIE-EFFICIËNTIE: HET ONTBREKENDE PUZZELSTUKJE

TIM GOOSSENS, technologisch adviseur bij Volta, besprak tijdens het OStuTech-event niet alleen de impact van curtailment maar ook hoe dynami-

Een volle zaal! Het is duidelijk, iedereen is bezig met de energietransitie, dat bewijst het heel diverse publiek (installateurs, overheden, scholen, ...).

Z-Energy: Energy service providers helpen gezinnen te besparen

In mei 2024 werd een case van het project OSTuTech in de picture gezet waarbij een residentiële eindklant, met een dynamisch tarief en een contract met een ESP (Energy Service Provider), zonder moeite extra inkomsten genereert met zijn thuisbatterij. Volta kadert kort de link met het capaciteitstarief en netbalancering waar de ESP op inzet.

Herbekijk de uitzending

In een tweede video toont Volta hoe we er met twee eenvoudige modules het energieverbruik én de kosten in een veelvoorkomende thuissituatie kan worden geoptimaliseerd.

sche tarieven hierin een sleutelrol vervullen. Het sturen van slimme technieken speelt een cruciale rol in de energietransitie. Een succesvolle energietransitie vereist een goede afstemming van de vraag op het aanbod. Hierin kan het OSTuTech-project een nuttige rol spelen om deze afstemming tussen enerzijds de toenemende vraag naar elektriciteit en anderzijds de toenemende variabiliteit van beschikbare (hernieuwbare) energie mogelijk en betaalbaar te maken.

DE SMART READINESS INDICATOR (SRI) EN ENERGIE MANAGEMENT SYSTEEM (EMS): EEN PERFECT MATCH?

PETER D'HERDT (Buildwise) legde uit hoe de SRI en een EMS hand in hand

gaan. De belangrijkste eigenschappen die een EMS kan hebben, optimalisatie van het energiegebruik en analyseren van data en informatie, worden immers in de SRI gevaloriseerd. Als de SRI wordt ingevoerd in België, zal het bewustmakingsproces de vraag naar dergelijke systemen ongetwijfeld verhogen. Een aandachtspunt is wel dat de SRI geen uitspraak doet over kosten en baten en dat het correcte en optimale gebruik van EMS in de praktijk cruciaal blijft om het potentieel daadwerkelijk te ontsluiten.

WAT BETEKENT VEHICLE-TO-GRID ECHT IN DE PRAKTIJK?

BART VANNOPPEN, technologisch adviseur bij Volta, nam ons mee in de resultaten van praktijkcases en toonde

hoe voertuigen een rol spelen in energiebeheer.

'Ik ben blij dat ik de kans kreeg om thuis aan de slag te gaan met bidirectioneel laden. Mijn woning is een use case binnen dit project. De bedoeling is dat we niet alleen de technische mogelijkheden bekijken, maar ook alle nodige stappen en mogelijke implicaties (want die zullen er zeker zijn...) of bottlenecks blootleggen, en communiceren met de sector en instanties om problemen aan te kaarten zodat er naar oplossingen gezocht kan worden', aldus Bart.

Innovatieve lichtoplossingen voor de toekomst

Op 20 en 21 november 2024 vond de derde editie van Future Lighting plaats. Dit event in Gorinchem is een niche event voor de verlichtingsindustrie in Nederland en Vlaanderen dat exposanten combineert met een tweedaags kennisprogramma voor verdieping over actuele licht thema's.

Future Lighting focuste dit jaar op thema's zoals energie-efficiëntie, slimme verlichtingsystemen en duurzame materialen. Er waren twee grote podia: de "Science Stage" en de "Innovation Stage".

Science Stage

De Science Stage was om kennis te delen en kennis op te doen en heeft niet alleen betrekking op de kwaliteit van het licht, maar ook op de kwaliteit van een verlichtingsinstallatie binnen gehele keten. Experts namen het woord over het thema "light beyond LED", waarbij ze ingingen op de functie van licht en het effect hiervan op de mens en de omgeving.

Zo deelde de Belgische lichtontwerper **SABINE DE SCHUTTER** (Studio De Schutter, Berlijn) tijdens een keynote haar visie over circulair lichtont-

werp in het kader van het Europese CREA-CULT COOP project SHAPE-THE-LIGHT, met als project partner Laboratorium voor Lichttechnologie (KU Leuven) in een duo met Groen Licht Vlaanderen.

De Schutter ziet een belangrijke kans voor architecten, interieurarchitecten en lichtontwerpers om kritische vragen te stellen over de producten die ze gebruiken. "Hoe werkt dit product? Hoe is het opgebouwd? En vooral, hoe kan het gedemonteerd en gerepareerd worden?" Hoewel er volgens haar nog veel vraagtekens zijn, ziet ze de toekomst positief. 'Ik denk dat het voor installateurs vooral een opportuniteit is om zich anders te positioneren in de markt. Er zijn daarnaast al fabrikanten die kits aanbieden waarmee verlichting eenvoudig kan worden aangepast. Circulaire verlichting is dus een markt in volle ontwikkeling met veel

↑ We bewegen ons naar een circulaire toekomst, hierin speelt verlichtingsontwerp een cruciale rol bij het vormgeven en zichtbaar maken van duurzame architectuur. Dat bleek uit de keynote van Sabine De Schutter.

Dirk De Wolf (Techlink) liep ↑
Wouter Wissink van ons technisch kenniscentrum Volta tegen het lijf.

kansen voor al wie hier nu al op inspeelt en zich aanpast', besluit Sabine.

Daarnaast hebben tal van experts de laatste technologische ontwikkelingen en de integratie van verlichting in architectuur besproken.

Innovation Stage

De Innovation Stage richt zich op innovatieve productpresentaties van NLA-leden (Nederlandse Licht Associatie), Techniek Nederland en enkele Premium Partners. We zagen hoe de nieuwste technologieën bijdragen aan

duurzamere lichtoplossingen.

Het is duidelijk dat circulair lichtontwerp steeds meer aandacht krijgt binnen de verlichtingsindustrie. Veel fabrikanten zetten stappen in de richting van duurzaamheid door bestaande armaturen te vervangen door plug-and-play-oplossingen of door modules te ontwikkelen die eenvoudig kunnen worden aangepast. Denk hierbij aan het vervangen van lichtbronnen met alternatieven die dezelfde retrofit behouden, maar een andere lichtoutput, lichtsturing of optiek bieden. Daarnaast worden lichtsystemen steeds modulairder opgebouwd, wat niet alleen installateurs, maar ook eindgebruikers de mogelijkheid biedt om hun verlichtingsoplossingen eenvoudig aan te passen en zo de levensduur van armaturen verder te verlengen. Deze evolutie onderstreept het belang van innovatie en flexibiliteit in een markt die volop in transitie is.

...voor de toekomst!

EA 36.22 MI.PUCK

astroklok • 100 geheugenplaatsen • 2 geschakelde uitgangen
2 stuurgangen • programmeren via app • bedienen via app

Energietransitie: hoe te anticiperen op winterse uitdagingen?

Met de start van het nieuwe jaar en nieuwe (toekomstige) regionale en federale regeringen is het ook de tijd voor goede voornemens. Maar hoe zit het met de politieke partijen, of ze nu in de meerderheid zijn of in de oppositie, als het gaat om hun prioriteiten voor de voorbereiding op de energietransitie, met name in tijden van extreme kou? Hier is een exclusieve Techlink round-up...

In haar memorandum heeft Techlink prioriteiten voor onze sector gedefinieerd, gestructureerd rond drie assen: Decarboniseren - Decentraliseren - Digitaliseren.

Onze sector wil de uitdaging van de energietransitie aangaan, maar kan dat niet alleen. Regeringen moeten hun rol spelen in deze ambitie, niet door middel van onsamenhangende kortetermijnmaatregelen, maar door middel van een gedurfd en ambitieus energiebeleid voor de lange termijn.

We vragen regeringen om “het goede voorbeeld te geven”, te beginnen met duidelijke maatregelen voor het slim beheer van het elektriciteitsnet. Dit is cruciaal om piekperiodes in de winter op te vangen.

VRAAG:

Welke maatregelen stelt uw partij voor om dit in de praktijk te optimaliseren

Elektriciteit moet er elke seconde zijn. Dat is de belangrijkste taak van de netbeheerder en producenten. Er is niet één silver bullet maatregel, maar een geheel van continue kleine verbeteringen aan het bestaande systeem dat de laatste 43 jaar feilloos heeft gewerkt, dus een pluim voor Elia en zijn voorgangers. De digitalisering van vooral de distributienetten gaat volop verder, grootschalige batterijen gebouwd, Elia verbetert zijn samenwerking met het buitenland (het Picasso project). Met het opkomen van de digitale meter, elektrische voertuigen en warmtepompen wordt een volgende stap het slim aansturen van verbruikers, zowel residentieel als ondernemingen. We blijven daarom inzetten op innovatie van technologie en marktmodellen, en op nieuwe marktspelers.

Slim beheer van het elektriciteitsnet vraagt om vraagsturing, energieopslag en energie-efficiëntie. Dit helpt schommelingen op te vangen, pieken af te vlakken en overbelasting van het net te vermijden, wat de energiekos-

ten voor iedereen verlaagt. Slimme prijsprikkels, nieuwe businessmodellen en een gebruiksvriendelijke flexibiliteitsmarkt maken het mogelijk om de flexibiliteit van industrie, elektrische voertuigen en warmtepompen optimaal te benutten. Ook energiegemeenschappen en burgercoöperaties spelen hierin een rol. Een snelle uitrol van digitale meters, goed databeheer, gebruiksvriendelijkheid en respect voor privacy zijn daarbij essentieel.

Naast investeringen in de versterking van het net, gaan we inzetten op dynamische energiecontracten. Deze contracten zijn goedkoper wanneer er veel wind en zon geproduceerd wordt. Bewuster omgaan met je verbruik betekent dus niet alleen minder belasting voor het net, maar ook een lagere energiefactuur. Het is daarbij belangrijk dat we ervoor zorgen dat iedereen een digitale meter heeft en elke leverancier de mogelijkheid tot een dynamisch contract aanbiedt. We maken het daarnaast ook mogelijk om verschillende elektriciteitscontracten af te sluiten op één aansluiting. Zo kan je bv. de warmtepomp 's middags tijdens het daluur aanzetten zodat de leefruimte is opgewarmd wanneer je thuiskomt.

Puur Minimalisme.
Tijdloze Schoonheid.

LIGHT *now*

Light Now combineert minimalistisch design met duurzame materialen en is makkelijk uit te breiden met slimme functies. Welkom in de woning van de toekomst.

#ImprovingLives

bticino
A brand of **legrand**

➤ Digitalisering, zoals slimme meters, is cruciaal om vraag en aanbod efficiënter te sturen en pieken slim af te vlakken. Daarnaast willen we flexibiliteit stimuleren via vraagresponso en batterijsystemen, en ondersteunen we decentrale energieproductie zoals zonnepanelen. Private spelers kunnen via deze instrumenten consumenten financieel stimuleren om slim met hun verbruik om te gaan. Ook voor grote verbruikers zetten we in op meer doorgedreven flexibiliteit en interconnectie met de buurlanden om de piekperiodes (in de winter) zo efficiënt mogelijk op te vangen.

Slim beheer van het elektriciteitsnet is noodzakelijk om enerzijds dure netinvesteringen te vermijden, maar anderzijds ook om de noodzaak van investeringen in (nieuwe) productiecapaciteit te beperken. De snelle uitrol van digitale elektriciteitsmeters is daarbij essentieel. Bi-directioneel en doordacht laden van elektrische voertuigen en het slim aansturen van warmtepompen moet de norm worden. We willen dynamische energiecontracten breder beschikbaar maken, zodat energieverbruik kan worden afgestemd op het actuele aanbod. Energiegemeenschappen en het delen van energie zijn daarin belangrijke pijlers. Cruciaal bij al het voorgaande is een maximale ontzorging: in de praktijk moet de aansturing zoveel als mogelijk geautomatiseerd en zonder comfortverlies gebeuren, zodanig dat de energieconsument hier niet voortdurend mee belast wordt.

Er is niet één multifunctionele oplossing, maar eerder een gereedschapskist. In sommige gevallen zullen netversterkingen het mogelijk maken om hogere spanningen te transporteren en pieken in het winterverbruik (of pieken in de zomerproductie) op te vangen. In andere gevallen zal het gebruik van hernieuwbare gassen en thermische ketels het mogelijk maken om bepaalde woningen of verwarmingsnetten van back-up te voorzien, om de warmtepompen te ontlasten tijdens perioden van extreme kou. Voor zowel verbruiks- als productiepieken zal batterijopslag om het verbruik uit te stellen het mogelijk maken om pieken af te toppen.

We stellen voor om de installatie van slimme meters te versnellen en consumenten in staat te stellen om hun elektriciteitsverbruik in realtime te schatten, niet in kWh maar in euro's. We zouden graag meer gedifferentieerde tarieven zien afhankelijk van het moment van de dag, op zoveel mogelijk vlakken (opwekking, transmissie, distributie) om consumenten aan te moedigen om hun gewoonten te veranderen, maar ook om het aantrekkelijker te maken om te investeren in domotica en intelligente apparatuur (die automatisch in- of uitschakelt) of in een bidirectioneel oplaadpunt voor elektrische auto's (waarmee de auto het gebouw van elektriciteit kan voorzien).

De PS stelt voor om de infrastructuur voor slimme elektriciteitsnetten te versterken, de opslag van hernieuwbare energie te bevorderen en waar mogelijk flexibel verbruik aan te moedigen. De PS ondersteunt de ontwikkeling van lokale energiegemeenschappen en meer overheidsinvesteringen om de veerkracht van het net te verbeteren in het geval van winterpieken, en tegelijkertijd de meest kwetsbare huishoudens te beschermen tegen brandstofarmoede. Elektromobiliteit moet toegankelijk zijn voor iedereen, vooral voor gezinnen met een laag inkomen en werknemers, door middel van stimulansen en een gepaste belasting om duurzame voertuigen te promoten. De inzet van laadpalen moet in elk mobiliteitsgebied gebeuren. Het gaat om samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en netwerkbeheerders. We moeten ook fiscale prikkels voor de aanschaf van elektrische voertuigen bevorderen, de batterijautonomie verbeteren en het delen van elektrische voertuigen versterken.

De energietransitie biedt grote vooruitzichten voor onze energieonafhankelijkheid en lagere energiekosten. Toch stelt het onze elektriciteitsnetten voor nieuwe uitdagingen (vermogen, flexibiliteit van productie en verbruik, opslag, enz.). Het succes ervan vereist een betere coördinatie tussen elektriciteitsproductie en -verbruik. Om deze doelstellingen te bereiken, moeten we een tekort aan arbeidskrachten opleiden en een Europees beleid voeren voor de toegang tot grondstoffen en hulpbronnen. Tot slot is het essentieel dat de verschillende spelers en belanghebbenden met elkaar praten.

Isolatie bewaking,
monitoring, beveiliging.
Toepassing: **IT netten**

The Power in Electrical Safety®

www.benderbenelux.com

POSETRON
WE MANAGE YOUR ENERGY

JOUW PARTNER IN DUURZAME ENERGIEOPLOSSINGEN EN DE TOETREDING TOT DE ENERGIEMARKTEN

Met **POSETRON** zet je de volgende stappen in de energietransitie. Onze geavanceerde oplossingen combineren innovatie en betrouwbaarheid om de energie-efficiëntie van jouw bedrijf te maximaliseren. Van batterijopslagsystemen tot slimme energiedistributie, wij zorgen ervoor dat je niet alleen kosten bespaart, maar ook bijdraagt aan een groenere toekomst.

Wil je als bedrijf diversifiëren door de deelname aan de energiemarkten?
POSETRON begeleidt je in het volledige traject.

SCAN HERE

Thor Park 8080 bus 0003, 3600 Genk | www.posetron.be | +32 (0)89 560 660

EuropeOn vierde 70 jaar in het Cinéma Palace

EuropeOn, de Europese tegenhanger van Techlink, vierde op 20 november 2024 haar 70ste verjaardag in het historische Cinéma Palace in Brussel. Het evenement omvatte de presentatie van hun nieuw sectorrapport “Electrical Contractors: problem solvers in a fast-changing Europe” en de opening van de kunsttentoonstelling “Electricity Meets Art”, met kunstwerken in opdracht van kunstenaars van créahmbxl.

Presentatie van de kerncijfers van de elektriciteitssector

Het evenement begon met de lancering van hun nieuwe sectorrapport, “Electrical Contractors: problem solvers in a fast-changing Europe”. Martin Bailey, bestuurslid, en Julie Beaufils, secretaris-generaal van EuropeOn, presenteerden de belangrijkste inzichten uit het rapport. Ze benadrukten de omvang van de Europese elektrotechnische installatiesector, die momenteel 2,7 miljoen professionals in dienst heeft, bestaat uit 420.000 bedrijven en een jaarlijkse omzet van € 300 miljard genereert. De werkloosheid in de elektriciteitssector is bijna 0%. Een elektrische opleiding beginnen betekent dus werkzekerheid!

EuropeOn is dé Europese stem van de elektrotechnische sector en Techlink is trots om daar deel uit van te maken! ‘Grensoverschrijdende thema’s zoals: betere erkenning van groene elektriciteitsmix, standaardisatie en gegevensregulering, EPBD (Richtlijn Energieprestatie Gebouwen), ... kan men als beroepsfederatie niet alleen op nationaal niveau aanpakken. Daar heeft men ook Europese samenwerking voor nodig. Door ons lidmaatschap bij EuropeOn wegen we zo op het Europese beleid’, legt General Director Kris Van Dingenen uit.

STEFAN MOSER (Director-General bij DG Energy, Europese Commissie) nam ook deel aan de discussie over het rapport en de rol van elektro-installa-

teurs bij het aanpakken van de huidige uitdagingen in Europa. Hij gaf een aantal inzichten over de sleutelrol van elektrificatie bij het energie-efficiënter maken van gebouwen, met name in de context van de EPBD, en over de noodzaak voor de lidstaten om de herziening van de EPBD van 2024 tegen eind mei 2026 om te zetten.

Elektriciteit ontmoet kunst

De avond ging verder met de opening van de allereerste kunsttentoonstelling “Electricity meets Art”, met kunstwerken die speciaal voor de gelegenheid gemaakt werden door kunstenaars van créahmbxl. Met afgedankte elektrische materialen – geleverd door Volta en Belga Solar – als

Secretaris-generaal Julie Beauflis en voorzitter Kimmo Hallamaa.

canvas, werkten ze kunstwerken uit die verband hielden met elektriciteit, elektrische netwerken en zelfs elektrische veiligheid!

Toespraken

Wat is een verjaardagsfeest zonder feestelijke toespraken? **KIMMO HALLAMAA**, de nieuw gekozen voorzitter, blikte terug op de reis van EuropeOn en maakte van de gelegenheid gebruik om de vorige voorzitters te feliciteren. Techlink was ook aanwezig en kon Kimmo strikken voor een kort interview.

EuropeOn is net 70 geworden... Maar hoe heeft EuropeOn zich de afgelopen jaren ontwikkeld? En wat staat ons nog te wachten?

Wat ik heb gezien is dat EuropeOn

professioneler is geworden in termen van management. Er is een duidelijkere acties, strategie & bijhorende implementatieplannen, enz. En ik zie ook meer betrokkenheid van EuropeOn-leden, wat geweldig is. Elke nationale beroepsfederatie investeert in tijdsbesteding door bijvoorbeeld beleids- of technische experts af te vaardigen naar de vergaderingen. Bovendien hebben we een sterk netwerk dat in staat is om nuttige output te produceren, zoals ons gloednieuwe Sectorrapport.

Op dit moment wint de sector van de elektriciteitscontracten aan kracht omdat elektriciteit een oplossing is om de wereld zoals we die kennen te redden. Natuurlijk moet de productie van elektriciteit groener en duurza-

mer worden. Maar het is niet genoeg om het te produceren, het moet ook op een slimme manier gedistribueerd en gebruikt worden. Onze sector is bij elke stap betrokken en EuropeOn doet belangrijk werk om ervoor te zorgen dat er voldoende regelgeving is om de elektrificatie te versnellen.

Wat zijn uw verwachtingen nu u de nieuwe voorzitter van EuropeOn bent? En waarin verschilt uw voorzitterschap van dat van Martin Bailey?

Het maakt niet uit wie de voorzitter is, het draait allemaal om teamwork. Ik heb eerder in het bestuur gezeten en Martin Bailey blijft in het bestuur nu zijn termijn erop zit - waar ik erg blij mee ben. Ik ben ook blij dat Emma Elheim Karlsson, die de afgelopen drie jaar lid was van het Management Committee, nu vicevoorzitter is. We hebben de afgelopen drie jaar al met z'n drieën samengewerkt, dus ik zou zeggen dat dit een voortzetting is van de langetermijnstrategie en -plannen die we hebben gemaakt.

Wat belangrijk is, is niet wat ik wil, maar wat relevant is voor Europa en voor onze leden. Dat is geen agenda voor één man of één vrouw. En het is ook belangrijk dat we op lange termijn werken, want de uitdagingen die we aanpakken zijn complex en kunnen niet van de ene dag op de andere worden opgelost door de industrie of beleidsmakers. We hebben achtergrond, wetenschappelijk onderzoek en feiten nodig om bewustzijn en verandering teweeg te brengen. En dat is waar EuropeOn aan werkt en wat we van plan zijn te blijven doen.

Tot slot

De gasten genoten nog van een feestelijke avond vol elektriserende kunst, inspirerende gesprekken en gedeelde herinneringen. Het was een perfecte manier om 70 ongelooflijke jaren van EuropeOn's geschiedenis te vieren en we kijken uit naar nog veel meer!

Kerstfeestje bij Techlink

Toen 2024 op zijn einde liep, was het dus tijd voor een ludieke afsluiter. Met een (foute) kersttrui aan, een overvloed van gezelligheid en humor van en met de collega's, overgoten met een vleugje kerstmagie en het uitwisselen van leuke kerstcadeaus. Bij Techlink streven we naar een gezonde balans tussen plezier en werken. Topidee van Dirk De Wolf, Joris Van Bossche en Nathalie Kaniewski.

#recap magazines 2024

Power+ en Heat+ zijn zoveel meer dan alleen kennismagazines, het zijn must-reads voor iedereen die geïnspireerd wil zijn in de wereld van elektro- en installatietechniek. Iedere editie opnieuw duiken we in de duurzame ontwikkelingen in onze installatiebranche. Met vastberadenheid in ons product, onze expertise én creativiteit. Ook dit jaar worden er opnieuw 8 magazines uitgegeven door Techlink!

HIGH POWER - MODULAR DESIGN
5KW OFF-GRID INDUSTRIAL GRADE 2-IN-1 CHARGING INVERTER
 IDEAL FOR NETWORK - SOLAR - POWER GENERATION - UTILITY - INDUSTRIAL

Mean Well
NTN-5K Series 250 to 3200 Watt Power
Up to 4520 Watt Charging Power

BESTEL EENVOUDIG ONLINE: WWW.TELEREX-EUROPE.COM
 België: +32 (0)3 - 326 40 00 | Nederland: +31 (0)76 - 578 20 00

THE SAFEST CHOICE
TELEREX

FLIR
 Ex-PRO serie

Uitzonderlijke aanbieding op de Ex Pro-serie

Bescherm uzelf, blijf verbonden en word opgeleid: E8 Pro, E6 Pro en E5 Pro bundels

Met deze tijdelijke FLIR-actie kunt u vandaag nog productiever worden!

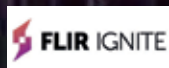
Deze aanbieding omvat:

BESCHERMD

5 jaar garantie
 (waarde € 180 - € 400)

VERBONDEN

Professionele verslaggeving en datatrends
 (waarde € 209)

OPGELEID

Infrarood Essentials & Camerabediening
 (waarde € 370)

Koop nu uw FLIR Ex Pro-Series infraroodcamera met Ignite™ Cloud!

C-CCI-avg-200120250859-A

Nieuwjaarsevent van Flux50

Op 16 januari was CEO Eric Piers aanwezig op het nieuwjaarsevent van Flux50 bij Snowball in Harelbeke. Naast de speech door Melissa Depraetere stond er op het programma ook nog een keynote over de uitdagingen van de energietransitie door Inne Mertens (CEO Sibelga), een vooruitblik op 2025 kregen we van Frederik Loecx en gastvrouw Alexandra Vanhuyse luidde het nieuwe jaar in met haar "Manifest 2025".

Het event werd afgesloten voor Melissa Depraetere, Vlaams viceminister-president en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd.

Nieuwjaarsevent van Embuild Oost-Vlaanderen

"Het jaar van de vernieuwing", dat was op 17 januari het thema op het nieuwjaarsevent van Embuild Oost-Vlaanderen in De Peignage te Eeklo. In 2025 maken we ruimte voor verandering, nieuwe kansen, vooruitgang en groei!

CEO Eric Piers luisterde aandachtig naar de speech van minister Matthias Diependaele en ging nadien met hem in gesprek. Hij is niet enkel Vlaams minister-president, maar ook minister van Innovatie en Digitalisering. In onze sector staat technologie en innovatie centraal en dat is bij jongeren helaas te weinig bekend. En onbekend is onbemind... Techlink zal zich blijven inzetten om jongeren te sensibiliseren hoe innovatief en aantrekkelijk onze sector wel is via de campagne Install Tomorrow.

Leuk te zien dat er ook Techlink leden aanwezig waren!

Nieuwjaarsdiner Techlink West-Vlaanderen

CEO Eric Piers en Managing Director Kris Van Dingenen waren op 22 januari aanwezig op het bestuursorgaan in restaurant La Différence te Kooigem. 'Een mooie avond vol: goede gesprekken, heerlijk eten & drinken en vooral... heel veel

gezelligheid onder mooie aanwezigheid van ons bestuur. De besproken nieuwe strategie binnen Techlink West Vlaanderen geeft veel zin in een nieuw jaar!', vat Vera Desauw, voorzitter van Techlink West-Vlaanderen, de avond samen.

Techlink Brussel Vlaams-Brabant

Techlink Brussel Vlaams-Brabant organiseerde op 1 februari een exclusief VIP-arrangement tijdens de basketbalwedstrijd tussen de Leuven Bears en Brussels.

'Fijn om te zien dat zo'n 40 aanwezigen kwamen netwerken met collega-ondernemers en genoten van een topsportavond', aldus Fanny Corbeels.

Light Now. Light up your world. Now.

Alle technologie en stijl van BTicino in één eenvoudig te installeren oplossing. BTicino, marktleider in elektrische en digitale infrastructures, kondigt met trots de lancering aan van Light Now: de nieuwe lijn schakelaars, stopcontacten en afdekplaten die praktisch, efficiënt en esthetisch zijn en slimme functies combineren met innovatieve functies. Light Now heeft een minimalistisch, strak en tijdloos design en is gemaakt van 50% gerecycleerde materialen voor afdekplaten en toebehoren, wat de impact op het milieu vermindert. Met Light Now with Netatmo krijg je slimme huisbediening, draadloos geconnecteerd, voor het slimme beheer van zowel nieuwbouw als renovatie. MyHome, BTicino's geavanceerde domoticasysteem, is ideaal voor nieuwe en grote woningen met uitgebreide functies, die dankzij de Home+ Project-app eenvoudig te configureren zijn. Met de technologische oplossingen van Netatmo en MyHOME monitor je via je smartphone het energieverbruik in de ruimte, waar je ook bent, dankzij de Home+Control-app. De intuïtieve installatie en de compatibiliteit met spraakassistenten maken Light Now de ideale keuze voor zowel installateurs als eindgebruikers, met een gebruiksvriendelijke ervaring als resultaat.

www.bticino.com

www.legrandgroup.com

Industriële oplossingen op maat met Spelsberg GTi Schakelinstallaties

Spelsberg GTi schakelinstallaties bieden al jarenlang een betrouwbare en flexibele oplossing voor industriële toepassingen. Met hun modulaire en weerbestendige ontwerp (IP65) staan deze systemen garant voor optimale bescherming en aanpasbaarheid in de meest veeleisende omgevingen. Een oplossing voor elke uitdaging. De GTi schakelinstallaties onderscheiden zich door:

- **Aanpasbaarheid:** Het modulaire ontwerp maakt maatwerk eenvoudig mogelijk, zodat de installaties volledig aansluiten bij specifieke projectbehoeften.
- **Duurzaamheid:** Gemaakt van glasvezelversterkte materialen die bestand zijn tegen vocht, stof, hitte en mechanische belasting.
- **Efficiëntie:** Het slimme ontwerp zorgt voor snelle en eenvoudige installatie, wat tijd en kosten bespaart.

Deze veelzijdige oplossingen worden onder andere gebruikt in sectoren zoals machinebouw, energieopwekking en gebouwbeheer, maar kunnen uiteraard in alle industriële omgevingen een meerwaarde bieden.

www.spelsberg.be

Nieuwe Fluke 283 FC multimeter voor PV-toepassingen

EURO-INDEX breidt zijn gamma meetinstrumenten uit met de Fluke 283 FC, een uiterst nauwkeurige True RMS digitale multimeter die, dankzij de mogelijkheid om gelijkspanning tot 1.500 V te meten, perfect geschikt is voor PV-installaties. Dankzij de overspanningscategorieën CAT III 1.500 V en CAT IV 1.000 V biedt het toestel maximale veiligheid bij metingen in dit spanningsbereik. Naast gelijkspanning kan de Fluke 283 FC ook wisselspanning, weerstand, capaciteit en frequentie meten, wat het een veelzijdige oplossing maakt voor installateurs en onderhoudstechnici. De Fluke 283 FC beschikt over een intern geheugen en een real-time klok, waarmee meetwaarden inclusief datum- en tijdaanduiding kunnen worden geregistreerd. Gebruikers kunnen eenvoudig de registratieduur en intervallen instellen voor automatische datalogging. De geregistreerde meetwaarden kunnen draadloos worden overgebracht naar een tablet of smartphone via de Fluke Connect-app voor verdere analyse.

www.euro-index.be/nl/product/fluke-283-fc/

OBO IS THE NEW BLACK

Deze lichtabsorberende kleur verfijnt elke ruimte, zowel in woon- als commerciële omgevingen. Tegelijk wint opbouwinstallatie aan populariteit dankzij de industriële stijl. Waarom zwart?

- **Elegant & verfijnd:** Voegt een premium uitstraling toe en zorgt voor een stijlvolle afwerking.
- **Tijdloos:** Blijft relevant in elk designconcept en raakt nooit uit de mode.
- **Veelzijdig:** Combineert moeiteloos met hout, beton, metaal of glas en past in elk interieur.
- **Ruimtelijk effect:** Creëert diepte en een verfijnd spel van licht en schaduw.
- **Minimalistisch & modern:** Strakke zwarte elementen zorgen voor een krachtig, ingetogen ontwerp.

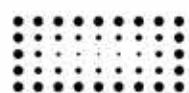
OBO BlackLine biedt als eerste en enige systeemleverancier een compleet assortiment zwarte opbouwinstallaties, waaronder kabeldraagsystemen, leiding- en bevestigingsoplossingen. Of het nu gaat om een retro- of industriële stijl, BlackLine zorgt voor een consistente uitstraling die perfect aansluit op moderne architectuur.

www.obo.be

21 februari
2025

BOUW FORUM CONSTRUCTION

Bouw in beweging:
Digitale innovatie

Embuild

FEDERALE
Verzekering

ALTIJD MEE, PRO EN PRIVÉ

Zie het groot. Ook voor je spaargeld.

2,60%*
bruto
gewaarborgd,
3 jaar lang

*Iedere beslissing tot intekening moet gebaseerd zijn op een uitgebreid onderzoek van het Essentiële Informatiedocument, de productfiche en de algemene voorwaarden. Je vindt deze documenten op www.federale.be/nl/nova-invest-3y-2025. **Meer info op federale.be**

Federale Verzekering – Stoofstraat 12 – 1000 Brussel Vereniging van Onderlinge Levensverzekeringen – RPR Brussel 0408.183.324.
V.U. : Tom De Troch. www.federale.be.

